SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #3.2021

Vi elsker landsleir! Mange tusen speidere var på Agenda-leir i sommer. Drøm deg tilbake!

INNHOLD

FLOKK OG KOLONI
Lek som Kim! 10
Bli ekspert: Stortingsvalg 12
Patruljedyret: Måke..... 14
Ta et merke: Uteligger 16
Boktips: Kys mik..... 17

TROPP
Bli ekspert: Telt..... 20
Historien om allemannsretten 22
Speiderkokken: Bakst på tur... 25
Ta et merke: Uteliv 29

ROVERLAG
Får speiderne Nobels fredspris?..... 33
Ut i verden: Canada..... 35
Sjukt varme 36
Ta et merke: Sofa 38
Snart roverstevne..... 39

Portrettet: Stine Schultz Heireng..... 40
Leirsommeren Agenda 2021 ... 42

LEDER
Herlige muligheter..... 61
Speiderhistorie: – En fantastisk reise..... 62
Beredt for Frivillighetens år 2022 64
St. Georgs Gildene Norge..... 66

FASTE SPALTER

Kortnytt 3
Peffens hjørne..... 28
Premiequiz 32
Pondus og Påsan..... 59
Speidersjefens hjørne 60
Heder & ære..... 67

F-1

Hva er dette?
Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

Speider hele livet

Én gang speider, alltid speider, heter det. Det betyr at vi tar med oss mye av det verdifulle og nyttige vi får med oss fra speideren og bruker det resten av livet. Men for mange betyr det også at de blir speidere når de er barn og fortsetter å være med i speideren gjennom praktisk talt hele livsløpet, uansett hvor langt det er.

Denne utgaven av SPEIDEREN har flere saker som til sammen handler om speidere i alle aldre. Noen få er så heldige at de har speideren som jobb, for de aller fleste er det en fritidsaktivitet og en god måte å bidra i samfunnet på, bidra til en bedre verden. Innsatsen vår, enten vi er små eller store, er verdifull og slutter aldri å være det.

Og sammen får vi til så mye! Bare se på de mange flotte bildene fra landsleiren Agenda 2021, eller på det at speiderbevegelsen faktisk er nominert til Nobels fredspris.

For at speiderflammen skal brenne i deg og meg gjennom hele livet er det viktig med godt påfyll av ulikt slag. Mye har stått på sparebluss lenge nok nå. Nå ser det heldigvis endelig ut til at det snart går an å leve uten å tenke så mye på smittevern. Jeg håper at SPEIDEREN kan gi deg inspirasjon, tips og ideer til nye møter, turer og andre aktiviteter – uansett hvor i livet du er. God lesning og god speiderhøst!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

FOTO: ALEXANDER VESTRUM

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

TRYKT I NORGE NO-145

SPEIDEREN er kortreist, miljøvennlig og produseres på bærekraftig vis. Papiret er fra en av de mest miljøvennlige papirfabrikkene i Sverige. SPEIDEREN trykkes på et svanemerket trykkeri på Aurskog før bladet sendes direkte til deg. Trykt i Norge og trygt for deg som medlem i Norges speiderforbund.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Speider-sport
Forsidefoto: Kristin Grønn-Hagen
Trykk: 07 Media
Opplag: 15 200
Redaksjonen avsluttet: 27.8.2021
Generalsekretær: Stine Schultz Heireng
Speidersjef: Håvard Djupvik
Bidragsytere: Gry Walderhaug Grimsrud, naturfotograf Roger Brendhagen, Morten Günter (NIBO)

Redaksjonen:
Alexander Vestrum, Amalie Dalhaug Halleland, Carl-Frederic Salicath Christian Sangereid, Eilif Tanberg Hanne Kristine Lybekk, Janne K. Fongen, Oscar Eliassen Fink
Tiril Thorvaldsen Fosen

KORTNYTT

AV ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

FOTO: SIV IVERSEN

Ungdom meldte seg etter kano-hærverk

Rjukan speidergruppe fikk en av kanoene sine ødelagt i sommer. Det skjedde da den ble slept rundt på land med en firehjuling ved Sandven ved Tinnsjøen, skriver Rjukan Arbeiderblad. Ei uke senere meldte de skyldige seg.

– Vi er fornøyde med at de tok kontakt på telefon og med personlig frammøte, beklaget det som skjedde og gjør opp for seg. Noe som krevde litt mot. Ingen tvil om at de angret. Dermed er vi ferdig med saken, sier speiderleder Jørgen Sando. ❖

Tidligere speider samlet inn til gapahuk i Harstad

– Jeg synes det er for ille at speiderne skal ta hele regninga for noe alle kommer til å ha nytte av, sier John Inge Mikalsen fra Harstad. Han er tidligere speider og har samlet inn penger til bygging av Medkila speidergruppes gapahuk, skriver iHarstad. Så langt har det kommet inn over 45 000 kroner til Spleis-aksjonen. Gapahuken og tilhørende område med blant annet trygge bålplasser og utedo bygges i Buveihågen. Opprinnelig måtte gruppa betale Harstad kommune 20 000 kroner for saksbehandling, men den regninga er nå strøket. ❖

FOTO: ALEXANDER SOLVOLD-PERANDER

Medkilaspeiderne har mye flott natur å boltre seg i. Bildet viser leirplassen for Agenda-leiren deres.

FOTO: MAGNUS HAGA KVALE, BYGDEBLADET

Mina,15 år, t.v. synes det er veldig kjekt å være speiderleder

Mina ledet speiderne som lærte friluftsliv til andre

– Akkurat nå skal vi lage pannekaker på primus, sier 15-årige Mina Hatteskog. Hun var en av lederne da Randaberg speidergruppe i Vesterlen krets hadde aktivitetsuke for barn mellom ni og tretten. Blant annet fikk barna lære om friluftsliv og allemannsretten, skriver Bygdebladet.
– Vi får bli kjent med nye folk og vært ute i naturen, sier Mina. ❖

FOTO: ALEXANDER VESTRUM

Vaffelbidrag fra speiderne

I høst gir Det lille forlaget ut Den store Vaffelboka. I tillegg til vaffeloppskrifter er boka stappfull av bidrag fra blant andre Turistforeningen, Hurtigruta, Sjømannskirken, Røde Kors, Norway-Cup og Norges speiderforbund.
– Vaffelboka ønsker å hylle dem som gjør flotte ting for hverandre og andre, og som investerer av egen tid, forklarer forlaget i en e-post. – Speiderne representerer også vaffelsteking på bål på øverste hylle. Vi håper flere blir inspirert til å spre vaffellukt i de dype skoger, takket være speidernes fem tips til den perfekte bålvaffelen. ❖

«Drømmeplassen» overrakt i Askim

– Plassen gjør at vi kan få vist andre gleden av friluftsliv og dele den gleden vi har av å være ute i det fri, sier Hildegunn Raknerud. Hun er gruppeleder i Askim speidergruppe. Gruppa har nå overtatt en gapahuk ved Tornerudveien sammen med 4H, skriver Smaalenenes Avis. De to vant for to år siden Gjensidigestiftelsens konkurranse, der premien var en «drømmeplass». Naomi Elvira Stene på ti år foreslo det som ble gapahukens navn, nemlig «Lykkebo». ❖

FOTO: MICHAEL ZETTERLUND

FOTO: TVEDESTRANDSPOSTEN

Speidere kan leke på fortet under halloween

– Herfra ser du jo både Møkkalasset fyr, Målen og Bonden. Skagerrak ligger rett ut, forteller leder Dag Harald Fernmar Bratland i Flosta speidergruppe. Ja, du leste riktig. Fyret med det noe uvanlige navnet ligger utenfor Tvedestrand. På Flosta har speiderne funnet sin boltreplass på det gamle kystfortet Kvalsund Festning, skriver Tvedestrandsposten.

– Vi har blant annet halloweenfeiring her, og da bruker vi tunnelene. Det er ganske skummelt, og veldig populært, sier leder Janet Fernmar Bratland. ❖

Speidere i Stavanger skal bygge nytt anlegg

– Vi er enheter på opptil 25 personer, og når det er dårlig vær blir det for liten plass i denne gapahuken. Derfor ønsker vi oss en litt større møteplass, sier Per Eivind Solum. Han er leder i Madlaspeiderne. På vegne av gruppa har Vesterlen krets søkt om å få bygge en møteplass og speiderbase i friområdet Speidermarka ved Store Stokkavatnet, skriver Rogalands Avis. Og anlegget skal også brukes av andre. Foreløpig har Gjensidigestiftelsen bidratt med 600 000 kroner, og den totale prisen beregnes til 3,6 millioner kroner. Speiderne håper også at kommunen skal bidra, og det er politikerne positive til. Byggetillatelsen er allerede klar. ❖

FOTO: KATHINKA SKOTT HANSEN

FOTO: GULLVEGEN GARDSTUN

Speidere på gulljakt

– Det mest spennende var å lete etter gull på gullgården like ved, sier Anders Alvheim. Elleveåringen fra 1. Godvik sjøspeidergruppe i Hordaland krins var på Agenda-leir på Lykling i Bømlo kommune og er intervjuet av Bømlo-Nytt. Etter funnet av en stor gullklump i området var det på slutten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet omfattende gruvedrift her. Sammen med jevnaldrende William Johnsen fant han ikke gull, men William forteller at en speider fra ei annen gruppe fant «lite grann». Selv var de fornøyde med å finne mineraler som de fikk ta med seg hjem. ❖

FOTO: MARIA KNAGENHJELM

Speider-tremenning vil også være med

– Jeg vil begynne i speideren når jeg blir større, sier Åsa Hegland Knagenhjelm. Hun fikk være med tremenningen Emil Knutzen Knagenhjelm i kano under Restart 2021 på Fimreite. Det var leiren til Kaupanger speidergruppe i sommer. I et stykke i Sogn Avis skriver gruppa om leiren. Kanoturen fant sted under åpen dag, da foreldre, besteforeldre og søsken fikk prøve seg på speideraktiviteter. ❖

NM-vinnerne fullstendig overrasket av lokalavisa

– Hæ, har vi vunnet? var reaksjonen til jentepatruljen Heffalomp fra Kongsberg KFUK-KFUM-speidere. Jentene trodde de bare skulle intervjues om speiding av lokalavisa Laagendalsposten. Derfor ble overraskelsen stor da landssjef Thor Andreas Moe Slinning i KFUK-KFUM-speiderne dukket opp. Det gjorde også en representant for den forrige vinneren, Kristian Liuhagen Brurberg (18) fra patrulje Ulv i Tranby speidergruppe. Han hadde med seg vandretrofeet.

– Dette var veldig rart og absolutt ikke forventet, sa patruljefører Marie Hotvedt Berg (14). NM i speiding foregikk i år spredt på ulike steder i landet på grunn av koronapande-mien. 800 speidere deltok. ❖

FOTO: LARS RØRAAS

Vesterlen-gruppe får penger til sporing av båter

– Sjøspeiderne får denne gaven fordi de er en viktig del av mange ungdommers liv i Tananger. Aktiviteten er fysisk, sunn og god for alle, og det vil vi støtte, sier Janne Stangeland i SR-Bank. Gjennom sin sparebankstiftelse har banken gitt 50 000 kroner til sjøspeiderne, ifølge Solabladet. Pengene skal gå til å montere Automatic identification system (AIS) i gruppas båter. Da vil de kunne spores for bedre trygghet.

– Vi er veldig takknemlige for denne gaven. Det er en viktig del av det å forbedre sikkerheten og opplevelsen på sjøen, sier gruppeleder Vetle Eide i 1. Tananger sjøspeidergruppe. ❖

FOTO: HELGI HILDARSON HØYDAL, SOLABLADET

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til SPEIDEREN, så kanskje det havner i bladet: kk@speiding.no

Med speiderskjerf i Arendal

Arendalsuka er en demokratisk møteplass for alle som er engasjert i samfunnet vårt. Der møtes politikere, frivillige organisasjoner, næringsliv, media og andre som er interessert i debattene og de andre arrangementene der. Norges speiderforbund deltok, med speiderskuta Havbraatt som base i Pollen, og speiderne var godt synlige. Flere av dem var rovere, blant annet Viljar Øydvin (18) fra Rissa speidergruppe: – Det er lærerikt og begivenhetsrikt å være her, og fint å få lede panelsamtalen vi hadde på Havbraatt, oppsummerte han etter en av de første, hektiske dagene. ❖

FOTO: ABDI SAID

Stortingsrepresentantene Tellef Inge Mørland (Ap), Solveig Schytz (V), Silje Hjemdal (Frp), og styreleder i LNU, Isa Malene Isene, deltok i en panelsamtale som rover Viljar Øydvin ledet.

SKOGSTAD®
Skogstad har helt siden 1937 laget attraktive
sport- og fritidsklær til hele familien.
De har høyt fokus på miljø, etikk, design,
kvalitet, funksjonalitet, til fornuftige priser.
Speidersport.no
Foto: Håkon Jørgensen / Skogstad

Speidersport.no

Skogstad
Skarfjellet
JUNIOR
1014,–

Skogstad
Hornstind
DAME
1691,–

Skogstad
Kirkestinden
HERRE
1691,–

Skogstads skallejakker er lette, myke og tar liten plass i sekken. Et supert ytterlag for en aktiv hverdag!

Skogstad
Lønahorgi
JUNIOR
591,–

Skogstad
Ringstind
DAME
845,–

Skogstad
Larstind
HERRE
845,–

Skogstads turbukser er laget i elastisk og hurtigtørkende materiale. De har praktiske løsninger som elastisk og justerbart belter, borrelås ved anklene og frontlommer med glidlås.

Skogstad Ona
BARN
591,–

Skogstad Espevær
JUNIOR
676,–

Skogstad Buholmen
DAME OG HERRE
845,–

Skogstads regnsett er laget i skikkelig PU-materiale som er perfekt til utendørsmoro på regnfylte dager.

TEKST: EILIF TANBERG I **FOTO:** MARIA KNAGENHJELM

Mål:
K-1, 2, 3,
F-10, 12

Lek som Kim!

Kims lek er en supermorsom måte å øve seg på å huske ting på! **Du har kanskje prøvd denne huskeleken selv?** Her er noen nye og morsomme måter å leke på.

Å leke er en viktig del av alt det morsomme vi gjør i speideren. Når vi leker lærer vi ofte noe nytt, eller øver oss på noe som er litt vanskelig.

Det er lurt å huske hva som hører hjemme i et førstehjelpsskrin.

VISSTE DU AT ...?

Kims lek er kalt opp etter boken Kim skrevet av Rudyard Kipling. Det er en fortelling om en foreldreløs gutt som heter Kimball O'Hara, eller Kim. I boken fra 1901 ble leken beskrevet som en måte å trene hukommelsen på. Kipling skrev også Jungelboken. Både den og Kims lek har vært brukt mye i speideren.

VANLIG KIMS LEK

Legg forskjellige ting på bakken, på gulvet eller på et bord. Hvis det er mange ting blir det vanskeligere å huske alt! Dekk først til tingene med et teppe eller liknende. Ta vekk teppet. La alle som er med og leker få lov til å se på tingene en liten stund, for eksempel et halvt minutt. Dekk til tingene med teppet igjen. Hvor mange ting klarer dere å huske til sammen? Prøv én gang til, men ta vekk noen av tingene først. Husker dere hvilke ting som er tatt bort?

FØRSTEHJELPS-KIM

Bruk ting dere finner i speidergruppens førstehjelpsskrin når dere leker Kims lek. Det er også en fin måte å lære seg hva som er viktig førstehjelpsutstyr på.

Pass på å legge alt tilbake i førstehjelpsskrinet etterpå, og på at førstehjelpsutstyret ikke blir ødelagt.

HAVREGRØT-KIM

Denne er skikkelig ekkel! Lag en stor gryte med tynn havregrøt. La den bli avkjølt, i alle fall lunken. Legg for eksempel 10 små ting oppi. Prøv å finne ut hva som er oppi med bind for øynene, men ikke ta tingene ut før leken er helt ferdig! Husker du hva du kjente oppi grøten?

Pass godt på at grøten ikke er så varm at noen brenner seg. Tingene må tåle havregrøt og være lette å få rene igjen etterpå. Det er altså ingen god ide å putte telefonen sin oppi!

KASTE-KIM

To personer står med en sekk hver. I den ene sekken er det forskjellige ting. Den andre sekken er tom. Mellom personene er det omtrent fem meter. Den ene kaster én og én ting til den andre, som putter tingene nedi sekken når de tas imot. Etterpå prøver alle å huske hvilke ting som føyk gjennom luften.

PAKKE-SEKKEN-KIM

Husker du hva som skal være med i sekken på tur? La alle tingene under teppet være viktige ting fra pakkelisten, som for eksempel primus, regntøy og speiderkniv.

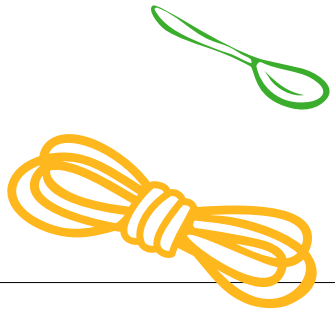
Kanskje pålestikk er noe å gjemme under teppet?

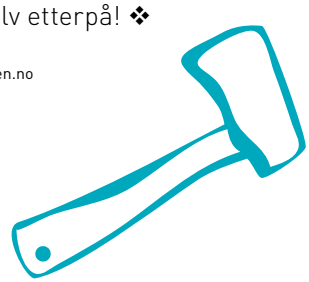
KNUTE-KIM

Denne er mer krevende og passer å leke når dere har øvd dere på noen knuter. Knyt forskjellige knuter (som båtmannsknop, pålestikk, åttetallsknop, osv.), og gjem dem under teppet. Husker deltakerne hvilke knuter de så? Det gir plusspoeng å kunne knyte knutene selv etterpå! ❖

Kilde: speiderbasen.no

LEK MER!
På utkikk etter flere tips varianter av Kims lek, eller andre morsomme aktiviteter? Sjekk **speiderbasen.no**!

TEKST: AMALIE DALHAUG HALLELAND I **FOTO:** STORTINGET

Her står Tone Wilhelmsen Trøen på talerstolen i Stortingssalen. Hun er sjefen på Stortinget og kalles for stortingspresident.

Snart er det stortingsvalg!

Mål: S-1

Hva er et stortingsvalg? **Og hvorfor får ikke barn stemme?** Liker stortingspresidenten dataspill? Vi har snakket med Tone Wilhelmsen Trøen om litt av hvert.

Mandag 13. september er det stortingsvalg. Da skal vi som bor i Norge få være med og velge hvem som skal bestemme lovene her i landet, hvor mye penger staten skal bruke og hvordan de skal fordeles. Det er 169 damer og menn som skal bli valgt til denne viktige jobben. De er politikere og kommer fra hele landet. De neste fire årene skal de jobbe på Stortinget i Oslo.

– Hva er et stortingsvalg?

– Hvert fjerde år velger vi stortingsrepresentanter fra hele landet. Da kan alle som er over 18 år, eller som fyller 18 i år, stemme på det partiet de er mest enige med. Når alle har stemt, så teller en opp stemmene og finner ut hvem som skal sitte på Stortinget.

– Hva er en stortingspresident?

– Stortingspresidenten er sjefen på Stortinget. Jeg ble valgt av resten av Stortinget til å styre møtene og arbeidet på Stortinget, litt sånn som elevrådslederen velges av elevrådet på en skole.

FEM RASKE FRA NOEN SMÅSPEIDERE I 17. OSLO KAMPIANERNE SPEIDERGRUPPE:

– Kan du ta salto på trampoline og lande på beina?
– Nei, jeg kunne gjort det den gangen jeg var speider, men nå tør jeg ikke!

– Har du barn?
– Ja, jeg har tre sønner, og ett barnebarn!

– Har du dyr?
– Nei, dessverre. Jeg har hatt katt før og er veldig glad i katter, men en i familien er allergisk.

– Liker du Supernytt?
– Ja! Jeg elsker Supernytt, de er flinke til å fortelle barn om det som skjer i verden sånn at de kan mene ting og påvirke det som skjer rundt dem.

– Liker du dataspill?
– Jeg er litt dårlig på det. Alle sønnene mine elsker å spille dataspill, så jeg har prøvd, for å være litt kul mamma, men jeg er egentlig mest glad i å lese bøker.

FOTO: PRIVAT

Tone har vært speider, hun også. Her er hun på speiderleir i Bergen da hun var 12 år. Da var speiderdrakten litt annerledes!

– Hvorfor stemmer voksne i valg? Og hvorfor får ikke barn stemme?
– Det er et veldig godt spørsmål. Helt i starten, da Norge ble et folkestyre og vi fikk demokrati, var det ikke sånn at alle voksne fikk være med og bestemme. Heldigvis er det annerledes nå. Dette har skjedd over lang tid. Først, i 1814, ble vi et folkestyre, da fikk bare menn over 25 år, og som hadde eiendom eller mye penger, lov til å stemme. Så utviklet det seg etterhvert. Kvinner fikk stemme ved stortingsvalget for første gang i 1913.

Det vi er enige om nå er at det er de over 18 år som får stemme i stortingsvalg. Grunnen til at barn ikke får stemme er nok at man tenker at om du er veldig ung, så er det vanskelig å klare å sette seg inn i ulike saker, eller ha interesse for og tid til å sette seg inn i hva de forskjellige politiske partiene egentlig mener. Det er noen partier som mener at de som er 16 år burde få lov å stemme.

Kjenner du igjen denne fine bygningen? Det er Stortinget, som ligger midt i Oslo.

– Hvordan kan barn påvirke samfunnet?
– Det er mange måter å påvirke på. Den letteste er å si hva man mener. Det er viktig å våge å si meningen sin, selv om dem du diskuterer med er eldre enn deg. Det er også organisasjoner du kan være med i, sånn som elevråd, ungdomsråd eller i speideren. I speideren har du lov til å være med på gruppeting fra du er 12 år. Det står i grunnloven at barn har rett til å medvirke, så hvis noen voksne ikke vil høre på dere, må du gi beskjed om at det faktisk står i grunnloven at de skal lytte til dere som er barn. ❖

HVA BETYR Å HEKKE?
Vi kaller det å hekke når fuglene bygger reir, parrer seg, legger egg, ruger og passer på ungene sine til de blir store nok til å klare seg selv.

PATRULJEDYRET

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID I **FOTO:** NATURFOTOGRAF ROGER BRENDHAGEN,

MÅKE

Har du noen gang blitt vekket av høye måkeskrik når du har vært på speidertur? Måkene finnes nesten over alt, og særlig langs sjøen. Men noen arter er truet av utrydning.

Det er fint å sitte på dekket av en speiderbåt mens sola steiker, bølgene skvulper og måkene skriker i bakgrunnen. Men når måkene stuper ned mot deg for å forsvare reiret sitt, eller når de prøver å stjele mat fra deg, er det ikke like hyggelig.

EN MÅKE ER IKKE BARE EN MÅKE

I hele verden er det over 55 ulike måkearter. I Norge er det det åtte–ti ulike måkearter som hekker.

Noen måkearter er store og noen er små. Noen er lette å kjenne igjen, mens andre likner på hverandre. Om sommeren ser fjærdrakten litt annerledes ut enn på vinteren. Måkeungdommer likner ikke mye på foreldrene sine.

Synes du det er vanskelig å se forskjell på måkene? Voksne måker i sommerdrakt kan du kjenne igjen på fargen på nebbet, beina, hodet og vingene. Bare se nøye på oversikten på neste side.

ET KORT LIV?

Mange tror at måken lever et kort og hektisk liv. Det stemmer ikke. Fugleforskere har merket måkeunger med en liten ring rundt det ene beinet og har funnet ut at mange måker lever til de er mellom 25 og 35 år!

NY OPPFØRSEL

Forskere har også sett at måkene oppfører seg annerledes nå enn før. Forandringer i klimaet langs kysten vår har gjort vind og vær tøffere for fuglene. Mange steder har det blitt mindre mat i sjøen. Det er blitt et vanskeligere liv for måkene. Noen arter holder på å bli utryddet, selv om de prøver å finne andre måter å klare seg på.

Når mange av måkene lever av småfisk, men ikke finner nok, må de lete etter mat andre steder. De forlater kysten og fuglefjellene og flytter inn til byer og tettsteder. Her er det rikelig med mat som vi mennesker kaster fra oss på gata og i søppelspann. Her bygger de reir i trygghet på hustak, borte fra dårlig vær og fra rovfugler som lever av måkeegg og måkeunger.

RYDDER ETTER OSS

Men mange synes det er irriterende at måkene lever så tett på oss. Særlig når måkeungene er små og måkeforeldrene stuper ned mot oss mennesker for å beskytte ungene sine. De bråker og skriker og bæsjer. De leter etter noe spiselig i søppelet og er ikke redde for å prøve å ta mat fra oss når vi sitter ute og spiser.

Men det er menneskenes egen skyld at måkene har blitt til en «plage» i byene. Dessuten er måkene også «flyvende renholdsarbeidere» De plukker matrester fra gatene, torvene og parkene der vi har vært. Hvis det ikke hadde vært så mange måker, hadde det nok vært flere rotter. ❖

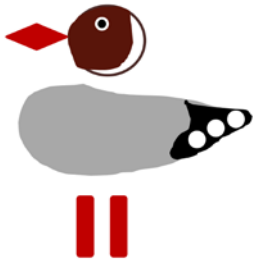
FAKTA OM MÅKER (ELLER MÅSER)

Latinsk navn: Larinae (Måker)
Levetid: 25–35 år
Vekt: 88 g (dvergmåke) – 2,2 kg (svartbak)
Størrelse: Kroppslengde: 25–44 cm
Mat: Spiser alt: fisk, krabber, skjell, fugleunger, egg, mark, insekter, bær og menneskemat

HETTEMÅKE

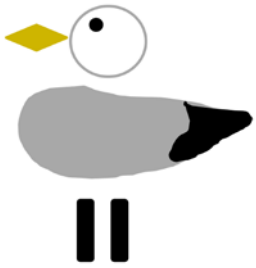
Sårbar

Mørkebrun hette.
Rødt nebb.
Røde bein.

KRYKKJE

Sterkt truet

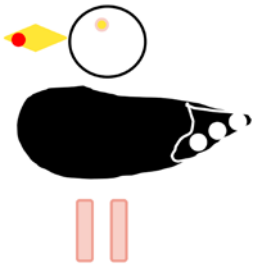

Liten, hvit med blygrå overside og svarte vingespisser. Grønngult nebb og svarte bein. Vinterdrakt: mørkegrå nakke og bakhode, en mørk flekk ved øreområdet.

ILLUSTRASJONER: MORTEN GÜNTER, NIBO (NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI)

SVARTBAK

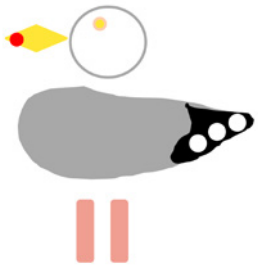
Livskraftig

Stor, hvit, med svart overside og kraftig nebb med rød flekk. Beinfargen er blekt rosa. Vinterdrakt: Hodet og halsen har brune flekker.
Ungfuglene har lys fjærdrakt med små, mørkere flekker til de er omtrent 2½ år. Da får de svart rygg.

GRÅMÅKE

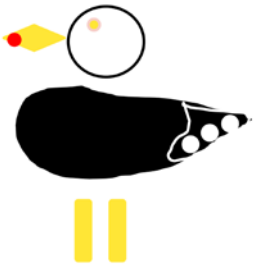
Livskraftig

Lysegrå overside med svarte og hvite vingespisser. Gule øyne og rosa bein. Ungfuglene er spraglet gråbrune og blir gradvis lysere.

SILDEMÅKE

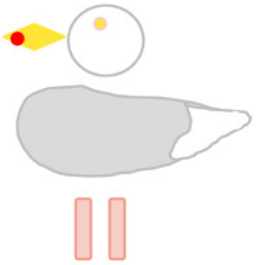
Livskraftig

Knall gule bein. I Norge har vi tre forskjellige arter. Fargene varierer litt. Oversiden og vingespissene er mørke. Nebbet har en rød flekk, som hos flere andre arter.

POLARMÅKE

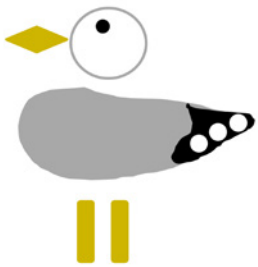
Sårbar

Stor, hvit med lys, askegrå overside og hvite fjær ytterst på vingene. Vinterdrakt: Hodet og halsen har brune flekker. Ungfuglene er mørkflekkete og blir gradvis lysere.

FISKEMÅKE

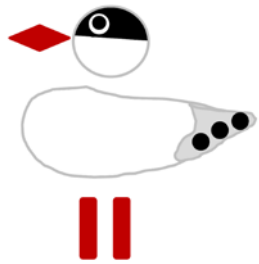
Nært truet

Liten måke med blågrå overside og svarte og hvite vingespisser. Lysebrune eller gule bein.

MAKRELLTERNE

Sterkt truet

Lange vinger, røde bein. Rødt nebb, ofte med svart spiss. Mørk "lue".

NOE DU IKKE FINNER UT AV?

Synes du det er gøy å følge med på fugler? Kanskje legger du merke til noe du synes er rart og ikke finner ut av selv. Da kan du sende et spørsmål på denne nettsiden: **fuglevennen.no/sporsmal**

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** ALEXANDER SOLVOLD-PERANDER

Mål:
F-1, F-3

Sov ute i høst!

Det er gøy å ta speidermerker! Et av merkene for småspeidere heter Uteligger. **Bli med og sov ute, da, vel!**

Det er spennende og morsomt å dra på overnattingstur sammen! Når du skal ta dette merket kan du sove i telt, under åpen himmel eller kanskje i en gapahuk? Det er fint å ligge ute og se opp på stjernene. Hvis det regner eller blåser mye, kan det være lurt å sove i telt. Det går også an å bruke en presenning som tak.

Det hører med til dette merket at du skal være med og sette opp teltet og ta det ned igjen. Det går mye lettere når du har øvd deg noen ganger. Uansett er det smart å gjøre det sammen!

Pass på å ha en god sovepose og et skikkelig liggeunderlag, slik at du ikke fryser. Hvis du ikke har din egen sovepose ennå, kan du kanskje låne av noen.

FOR LANG SOVEPOSE?

Hvis soveposen er mye lengre enn deg, kan det gjøre at du blir kald. Her er et smart knep når du pakker til turen: Legg deg i sovepposen. Den skal dekke hele deg. Knyt en snor rundt posen litt nedenfor tærne dine. Nå har du en pose som er passe lang.

God tur! ❖

MERKEKRAV FORDYPNINGSMERKE UTELIGGER FOR SMÅSPEIDERE:

1. Delta på til sammen fire overnattingsdøgn ute sammen med andre speidere.
2. Vær med å sette opp og pakke sammen et telt.
3. Vær med å sette opp og ta ned en enkel gapahuk (for eksempel av presenning).

Finnes det noe bedre sted å sove enn ute på et godt underlag og i en deilig og varm sovepose?

HVA ER RUNER?
Runer er skikkelig gamle bokstaver som ble brukt her i landet for over tusen år siden. De likner ikke så mye på de bokstavene vi bruker nå.

BOKTIPS

TEKST: JANNE K. FONGEN I **FOTO:** AGNETE BRUN

Mål:
K-2, V-4

Kys Mik – om speidertur og mye mer

Har du gjort noe du syntes var skikkelig skummelt for å hjelpe noen andre? Da er du litt som Sara i boka Kys Mik. **Skikkelig tøff!**

Kys Mik er en helt ny barnebok. Det er forfatter Mari Grydeland som har skrevet den. At Mari har vært speider selv, kommer tydelig frem i boka. Den passer for deg som går i flokken eller nettopp har begynt i troppen.

MØRKREDDE SARA PÅ SPEIDERTUR

Hovedpersonen i boka heter Sara. Jonatan er Saras bestevenn. Han er skikkelig stolt speider. Han kommer på hvert speidermøte og er med på alle speiderturene, også hvis noen i klassen feirer bursdag samme dag!

Jonatan har fått diabetes. Foreldrene hans vil at Sara skal være med på speidertur for å passe på han. Men Sara er skikkelig mørkredd! Og så er det en ny jente i klassen. Hun heter Emmy, hun har speiderkniv og speiderdrakt. Blir hun Jonatans nye bestevenn?

Det dukker også opp mystiske lapper og trebiter med runeskrift på pulten, i postkassen og i sekken til Sara. På dem står det "Kys Mik". Hvem kommer lappene fra? Sara har ikke tenkt å kysse NOEN! Aldri.

– NOE AV DET LURESTE

Å være speider er gøy! Mari Grydeland husker mye moro fra da hun var speider i 8. Oslo Romsås speidergruppe. – Mamma ville at jeg og søsteren min skulle bli noen tøffe, små jenter, så vi begynte i småspeideren, forteller Mari. – Jeg synes speideren er noe av det lureste man kan bli med på.

GLAD I Å TA MERKER?

Jonatan og de andre speiderne i boka liker å ta merker. Kanskje du synes det er gøy, du også? Da kan du jo ta fordypningsmerket Bok! For å få merket må du gjøre dette:

1. Skrive opp minst seks bøker du har lest eller lydbøker du har hørt det siste halvåret. Vite hvem som har skrevet dem. Fortell resten av flokken om minst én av bøkene og hva den handler om.
2. Lage et bokmerke med bilde eller tegning av noe som har med speideren å gjøre.
3. Finne ut litt om biblioteket, hvis det er et der du bor.

Hvis du er vant til å lese bøker, klarer du å lese Kys Mik helt selv. Kanskje mamma, pappa eller noen andre må hjelpe deg med noen ord som du synes er vanskelige. Ellers er boka fin å lese sammen med andre.

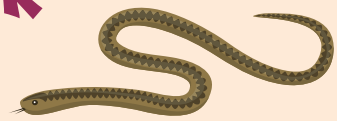
God lesing! ❖

HODEBRY & VITSER

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** Kristin Grønn-Hagen

HULTER TIL BULTER

Hvilke ni dyr får du hvis du setter bokstavene i riktig rekkefølge?

VRE	MOR	RØNJB
KRONE	LUV	DYRRÅ
REHA	TØYSRAKT	TETOR

FINN 5 FEIL

Disse to bildene ser helt like ut,
men på bildet til høyre er det fem ting som er litt annerledes.
Kan du finne dem?

Løsningene finner du på side 39.

HiHiHi!

Lars: – Ser du godt med de nye brillene dine, Bestemor?
Bestemor: – Ja da, Kristian.

Det var en gang en mann som dessverre kjørte over ei høne med bilen sin. Så tok han høna med til nærmeste bondegård:
– Er dette deres høne? spurte han.
– Nei, svarte bonden. – Vi har ikke så flate høner.

–Hvis du har et hus på ti etasjer og hver etasje har 20 trappetrinn, hvor mange trappetrinn må du gå for å komme til toppen?
– Alle!

HAHAHA!

Har du hørt om spøkelset som ikke tålte en spøk?

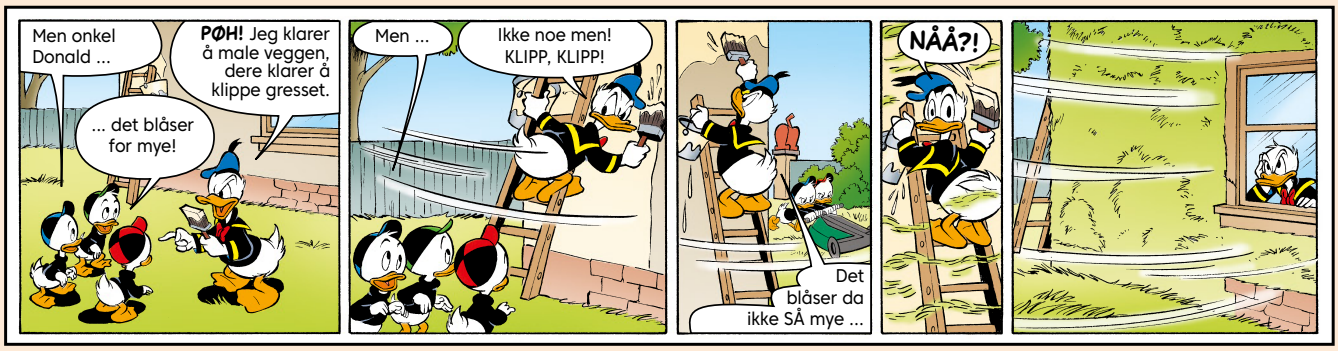
Mammamygg til ungen sin:
– Hvordan gikk den første flyturen din?
Myggungen:
– Jeg var kjempeflink! Alle menneskene klappet for meg!

Hva sa båten til seilet?
– Nå har du mast nok!

Gåte: Hva er hvitt når du kaster det opp i lufta, men gult når det lander på bakken?

Svar gåte: Et rått egg!

TEGNESERIER

H 2018-108

H 2018-109

BLI EKSPERT

TEKST: ØYSTEIN BØHLER OG MORTEN ØDEGAARD, NSFS NETTVERK FOR FRILUFTSLIV
FOTO: TRINE BAKKE KRAKEVIK

Mål: F-3, 10, K-8

Telt uten tull

Telttur med patruljen er gøy og veldig hyggelig, særlig hvis dere følger disse smarte tipsene fra Nettverk for friluftsliv.

OM Å SETTE OPP, BO I OG Å TA VARE PÅ TELTET:

› Tren på å sette opp teltet på et patruljemøte før turen, særlig hvis det er et telt dere ikke kjenner fra før. Da slipper å finne ut av hvordan dere gjør det, eller at noe mangler, når dere er slitne etter en lang dag.

› Putt alle ekstra plugger, stenger, poser og annet ekstra tilbehør i posen til teltet. Oppbevar den i teltet til dere skal pakke sammen, da slipper dere å miste noe.

› Kondens (fuktighet på innsiden) lager problemer i telt. Husk alltid å ha luftelukene åpne. Er det fint vær kan dørene til ytterteltet være åpne på dagen for å få ekstra lufting.

› Døren til innerteltet er ofte av netting. Den bør være mest mulig lukket for å holde insekter ute.

› Glidelåsene i telt kan lett ryke / spore av hvis man «tvinger» dem åpne. Pass derfor på å åpne dem helt før dere går gjennom teltdørene.

› Er det meldt regn er det ekstra viktig å ha stramme barduner og teltduk. Pass også på at stormklaffene (den ekstra delen nederst på teltet) er lagt utenfor teltet, slik at minst mulig vann renner inn. Ikke alle telt har stormklaffer.

› Ild og telt passer ikke godt sammen, så hvis dere kan unngå det, ikke lag varm mat i teltet. Bruker dere f.eks. stormkjøkken i et telt, tar det mye av oksygenet, hvis dere ikke har god lufting. Varmen kan også smelte eller sette fyr på teltet.

› Ingen liker andres rot. Pakk ned klær og utstyr du ikke bruker i sekken. Pass på at det du pakker ned er tørt og rent. Ha en egen pose til skittentøy. Også dette tøyet bør være så tørt som mulig, slik at det ikke blir vond lukt.

› Husk alltid å lufte og tørke teltet etter en tur.

› Lukk alle glidelåser, fjern jord og leire fra plugger og surr sammen barduner før du pakker ned teltet. Da blir det mindre kluss neste gang dere skal sette det opp.

Vått eller godt på telttur? Nettverk for friluftsliv har mange smarte tips til patruljen.

OM VALG AV TELTPLASS:

- Tenk på hvor sola står opp og går ned, og om dere vil ha sol på teltet. Det er godt og varmt om vinteren, men fort altfor varmt om sommeren!
- Ikke sett opp teltet i bunnen av en grop hvis det er meldt regn.
- Hvis det er fare for mye vind, sørg for å ha teltet i le.
- Sjekk om det går greit å få ned plugger i bakken der dere vil ha teltet – før dere begynner å sette det opp.
- Pass på at bakken er mest mulig fri for kongler, kvist og steiner. Da blir det færre humper å sove på.
- Hvis det er en bekk eller et vann i nærheten, slipper dere å bære vann langt. Men husk at små, stillestående vann kan gi mye insekter på våren og sommeren. ❖

Frisk luft i teltet? Det finnes bedre måter ...

FOTO: JANNE K. FONGEN

HISTORIEN OM

TEKST: CARL-FREDRIC SALICATH
FOTO: PETTER STENSTADVOLD

Vi kan gå og slå leir nesten hvor vi vil i naturen, takket være en viktig norsk lov fra 1957.

Mål: F-6, S-5

Allemannsretten – hva er det?

Har du hørt om allemannsretten? Den gir deg lov til å gå tur og overnatte i skog og fjell. Av alle lover vi har i Norge er dette en av de nyttigste for den som er glad i friluftsliv. **For det er ikke selvsagt at naturen er åpen for alle.**

LOV OG RETT PÅ NETT

Allemannsretten er skrevet i Friluftsloven. Friluftsloven og andre lover og forskrifter kan du finne på nettsiden lovdata.no.

Rettigheter og plikter

Allemannsretten betyr ikke at du kan gjøre hva du vil med naturen, men du kan

- gå på ski og til fots i naturen
- sykle og ri på veger, stier og i utmark på fjellet
- gå over dyrket mark om vinteren. Husk på at marka må være snødekket eller frosset
- bruke kano kajakk, ro- eller seilbåt i vann og vassdrag
- ta pauser, raste, slå leir og overnatte i naturen. Telt i utmark må ikke forstyrre naboer. Slå leir minst 150 meter fra hus eller hytte. Telting i mer enn to døgn på ett sted krever samtykke fra eiere.
- bade i sjøen, vann og vassdrag
- kjøre båt, fortøye og gå i land i utmark langs kysten

Plikter:

Friluftsloven pålegger oss som turfolk blant annet disse pliktene:

- ikke tråkke i dyrket mark og eng
- ikke gå i skogplantefelt og nyplantefelt
- ikke brekke, skjære, eller på annen måte skade planter og trær
- ikke forstyrre dyr og fugler. Dette gjelder også reir og småfugler.
- ikke ødelegge gjerder

Allemannsretten sier at alle kan gå og overnatte i naturen uten å tenke på hvem som eier skogen vi går i eller betale noen for å være der. Vi kan også sanke sopp og bær og ta kvister fra bakken til ved. For oss speidere er derfor allemanns-retten veldig viktig. Hver gang vi går tur eller telter ute er det allemannsretten som gir oss lov til det. Du tenker kanskje at det er en selvfølge med en slik lov, men det er det faktisk ikke. Derfor er det også viktig å huske at vi har mange plikter når vi er ute i naturen.

FOTO: PAULINA CERVENKA

Skog og mark, fjell og sjø byr på mye godt som alle kan forsyne seg av.

FOTO: WANDA NORDSTRØM

Fiske i ferskvann er en allemannsrett bare for deg under 16 år, men ikke hele året og ikke over alt.

HVOR KAN VI GÅ?

Skog og mark har som oftest en eier som kalles grunneier. Det kan for eksempel være en bonde som eier jordene og skogen, det kan være kommunen eller staten. Der vi vil gå tur kan det være dyr på beite, åkre der bonden dyrker mat, eller skog som skal hogges en dag. Allemannsretten gjør at vi kan gå ganske fritt, men sier noe om hva vi skal gjøre for å ikke hindre grunneieren i å bruke marken de eier. Vi kan for eksempel ikke gå gjennom kornet i en åker, hogge trær eller overnatte på samme plass i mer enn to netter. Reglene er også der for at alle skal ha like stor glede av naturen.

Loven skiller mellom innmark og utmark. Innmark er gårdstun, hager, dyrket mark eller åkre, enger eller andre steder der vi er til hinder eller bry for grunneieren. Utmark er kort sagt det som ikke er innmark. Det er skogene, fjellene, strender, elver og tjern. Om vinteren kan også åkre være utmark hvis jorden er frossen. På utmark kan du gå fritt, mens på innmark må du holde deg til veier og stier og unngå å gå innpå hus og hytter. ❖

Hvor kommer allemannsretten fra?

Før vi hadde allemannsretten fantes noe som kaltes en sedvanerett. Kort forklart betyr det at folk har latt hverandre gå fritt i utmark i all tid, og man så ikke noe behov for å ha en egen lov om det. Det er først de siste hundre årene vi har brukt naturen til å gå tur og til turisme, og det var først da det ble behov for å sikre retten til å drive med friluftsliv.

1274: Norges første lov var kong Magnus Lagabøtes landslovfr. I den skilles det mellom innmark og utmark. Loven beskriver hva man ikke kunne gjøre på andres innmark.

1687: Retten til å ferdes i utmark ble tydeligere med danskekongen Christian V's lov for Norge som sa at man kunne ri og ta med beitedyr gjennom utmark.

1842: Norge fikk en lov som sa at man ikke ble straffet for å plukke blomster, nøtter, bær og urter fra områder som ikke var inngjerdet.

1930-tallet: Man begynte å snakke om en egen friluftslov. Bakgrunnen var at mange hindret folk i å gå fritt på eiendommen deres. For eksempel begynte grunneiere langs Oslofjorden å ta betalt hvis noen ville bade på strendene.

1957: Etter 2. verdenskrig begynte man å snakke om loven igjen, og 28. juni 1957 kom endelig friluftsloven som vi kjenner den i dag. I denne loven finner vi allemannsretten.

Friluftsrett i andre land

Vi kan være stolte av allemannsretten vår, for det er ingen selvfølge at vi har den. Mange land har måttet kjempe for en slik lov, og har likevel ikke så mange rettigheter som oss.

Kort forklart har de nordiske landene og Estland en allemannsrett som ligner den norske. I Danmark kan man gå på strender, sanddyner og i utmark som ikke er gjerdet inn, men det er ikke lov å gå i private skoger. Det er heller ikke lov å telte overalt, men staten har laget egne plasser der man kan telte gratis.

Vern om retten

Retten til fri ferdsel i norsk natur er ikke en frihet uten grenser. Allemannsretten betyr også at alle som ferdes i naturen har ansvar for å ta vare på den. Det er veldig mange som liker å være på tur i naturen. Når flere tråkker de samme stiene sliter det på naturen. Noen steder har det blitt så mange som overnatter i telt at lokalbefolkningen har krevd at overnatting etter allemannsretten forbys.

For å verne om allemannsretten kan du gjøre det speidere alltid har gjort: Når du drar videre er det bare to ting du kan legge igjen - ingenting og en takk til eieren.

TEKST: AMALIE DALHAUG HALLELAND I **FOTO:** AMALIE DALHAUG HALLELAND OG SIGURD TOVEN GAUTUN

Enkel bakst på tur

Tenkjer du ofte at det er stress å laga mat ute på tur? At det berre blir styr og at Toro eller ferdigmat uansett smakar godt ute i det fri? **Å lage god mat ute er lettare enn du trur.**

Heimelaga hamburgarbrød steikt ute! At dei blir lite grann svidd, gjer ikkje noko.

Tenk deg kor godt ein digg hamburgar med heimelaga brød smakar! Det feiar ferdige grytetrettar lett av banen, og gøy er det óg. Så kvifor ikkje lage det på neste patruljetur?

Mange kan kvie seg for å lage deigen ute. Men det er ikkje vanskeleg. Ein må berre vere litt tolmodig. Bland alt det tørre heime i ein pose og ta med deg sesamfrø. Ute tilsett du lunka vatn og eltar inn smøret til deigen slepp posen. La deigen heve.

Medan deigen hevar har du tid til å gjere klar for steikinga. Her har du fleire moglegheiter. Du kan bruke steikepanne på ein gassbrennar. Då er det viktig at du har lokk og

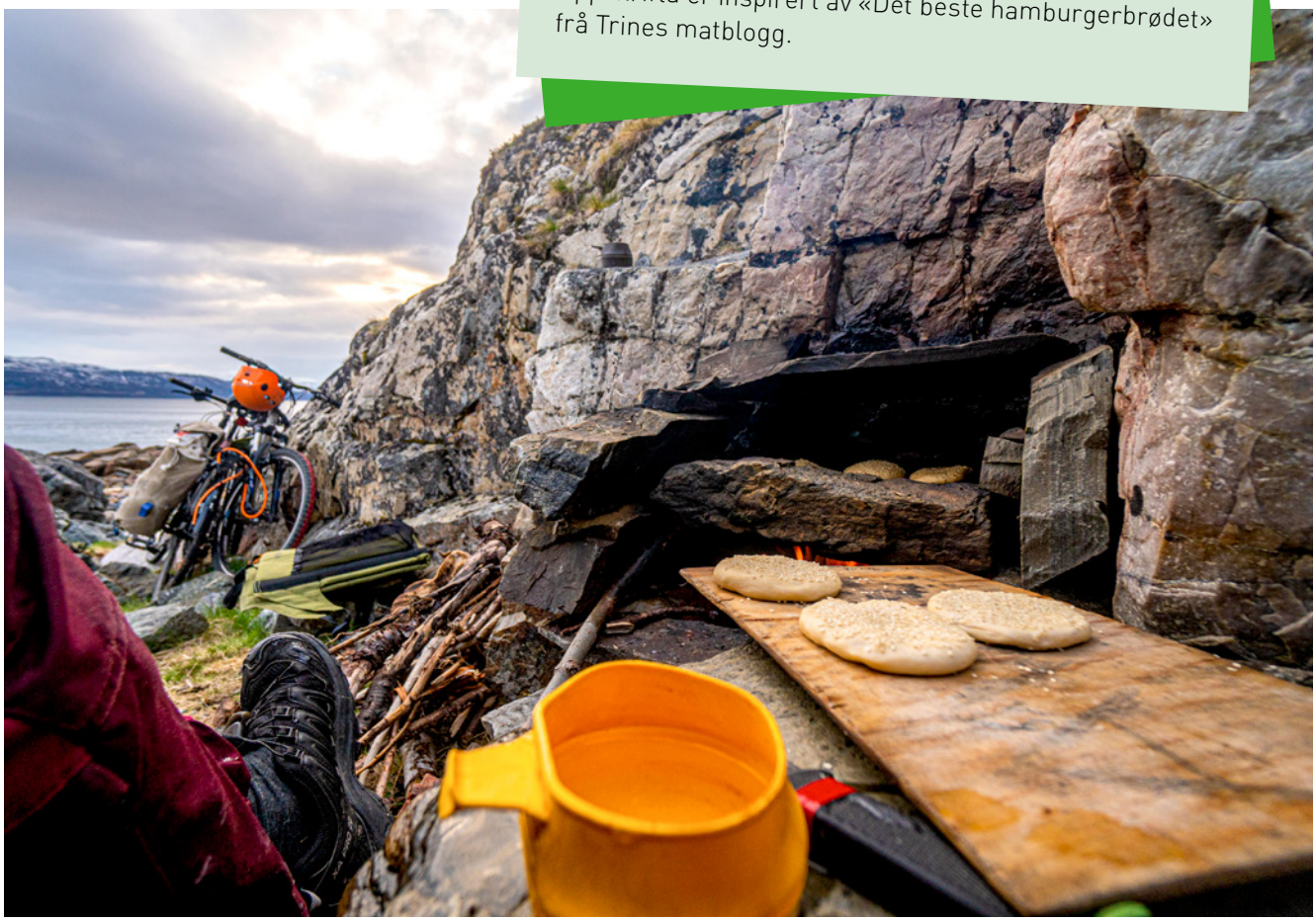
Gourmetmat på tur, men ikkje så vanskeleg!

låg nok varme slik at brøda blir gjennomsteikt og ikkje svidd. Du kan gjere det same over bål. Bruk ei tursteikepanne som toler open varme. Det siste gode alternativet er det vi har brukt her, nemleg å lage ein sju-steinsomn. Det tek lengre tid, men det er veldig gøy og gir det beste resultatet.

TIL 10–12 BRØD TRENG DU:

1 ss sukker
1 ts salt
½ pakke turrgjær
500 gram kveitemjøl
3,5 dl lunka vatn
50 gram smør i terningar
Vatn og sesamfrø til pynten

Oppskrifta er inspirert av «Det beste hamburgerbrødet» frå Trines matblogg.

Klapp deigen til så flate brød du kan.

TRE GODE TIPS

- Bruk ein romsleg pose og kna deigen med hendene utanpå posen. Da får du ikkje deig på fingrane
- Hevinga går fortare om vatnet er lunka i staden for kaldt.
- Du kan til dømes la deigen heva i varmen på innsida av jakka di.

Sju-steinsomnen bør vera så tett som mogleg. Då blir det jamnast temperatur i omnen. Bruk til dømes ein flat stein som dør. Det held varmen inni omnen.

Når omnen er ferdig og du har fått god varme i han, da er deigen ferdig heva. Trill 10-12 små brød, klapp dei så flate du kan. Pensle litt vatn på brøda og dryss sesamfrø på toppen. No er dei klare for omnen. Legg dei inni og lukk igjen. Steiketida er ikkje så lett i som i ein vanleg omn, ein må nesten berre følje med på når dei ser ferdige ut, då er dei mest sannsynleg det. Når brøda er klare, steik burgarane.

Det beste med sju-steinsomnen er at du også kan laga mykje anna godt, båtpotet eller bakepotet som tilbehør til hamburgaren, eller kanskje ei kake til dessert? ❖

Planlegg godt og berekn bra med tid viss de vil lage og bake i ein slik omn.

Test av Miniomn frå Omnia

Ei anna, litt mindre tidkrevjande moglegheit er ein miniomn frå Omnia. Du sett han rett på brennaren din og treng ikkje byggje noko avansert. Omnen passar glimrande når det ikkje er lov å tenne bål. På førehand las eg at låg varme er viktig for eit godt resultat. Eg laga vanleg bolledeig og steikte bollane i silikonforma som ein kan kjøpe med omnen. Det gjekk heilt strålande, bollane blei heilt supre!

Det beste med denne omnen er at han er så liten at det er mogleg å ha han med på tur for å lage mat. Miniomnen får du kjøpt hos Speider-sport.

Å lage maten ute i det fri er morosamt, og maten smakar godt. God tur og god appetitt!

PEFFENS HJØRNE

TEKST: KSENIA SAZONOVA

En speider kjenner naturen og verner om den

Snart er det tid for troppsmøter og patruljeturer og utemøter i all slags vær! Å være ute er en viktig del av speidingen og helt nødvendig for at vi skal bli godt kjent med naturen. Når vi gjør en innsats for miljøet er det dessuten smart å kjenne litt til hvordan ting henger sammen i naturen.

Vi speidere har vi et ekstra ansvar for ikke å ødelegge naturen når vi er på tur eller leir. Det er mye vi kan gjøre da, og det meste kan oppsummeres med et uttrykk vi bruker ofte, nemlig «sporløs ferdsel». Det betyr at når vi drar hjem igjen skal sporene etter oss ikke være synlige. Da mener vi ikke fotsporene på bakken, men alt det andre som kan avsløre at vi har vært der: Merker etter bålet, småbiter av sisal, matrester, eller, i verste fall, øksemerker på trær, avkappede friske greiner eller søppel.

Har du tenkt på at sporløs ferdsel kan være gøy? Se på det som en utfordring å unngå å sette merker i naturen og å fjerne alle spor etter speiderturen! Planlegg godt, bruk hodet hele veien og bruk øynene ekstra godt når dere rydder etter dere: Prøv å finne et bedre sted til bålet enn rett på gresset. Plukk med dere all søppel, også det som andre kanskje har lagt igjen!

Tar dere utfordringen? ❖

AKTIVITETSTIPS – LAG PATRULJENS NØDBOKS

I speideren trenger vi sjelden nytt og toppmoderne utstyr på tur. Vi kan reparere og gjenbruke gammelt, eller til og med lage noe turutstyr selv! Her er et forslag til en nyttig, hjemmelaget nødboks som patruljemedlemmene kan gjøre klar til neste patruljetur.

Dere trenger:

Bruk forskjellige tomme blikkbokser, tomatpuréglass, leverposteibokser osv.
Dere trenger også stearinlys og litt annet utstyr som skal opp i boksen. Det meste kan dere lage selv av ting dere finner hjemme, som ståltråd og papp.
Dere får også bruk for enkel nødproviant, som posesuppe og liknende.

Nødboksen skal bestå av:

- Kjele
- Fakkel
- Lyslykt
- Vanntett pakkede fyrstikker
- Nødproviant
- Andre lure småting etter eget valg, for eksempel sisal

Du finner hele oppskriften på hvordan du lager denne nødboksen i Speiderbasen, bare skriv **nødboks** i søkefeltet.

PEFFENS HJØRNE

– gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** EINAR ANDREAS ØVRENESS

Mål: F-1, 3, 4, 9, V-2

Eventyrene er der ute, hva venter dere på? Ta med hele patruljen på planleggingen.

Uteliv

Trenger patruljen et godt tips til møter og turer for det nye speideråret? **Ta merket Uteliv sammen!**

Dette fordypningsmerket henger høyt. Det vil si at det krever en skikkelig innsats fra hele patruljen over flere måneder. Til gjengjeld får dere mange morsomme, hyggelige og spennende møter og turer, og dere blir skikkelig drevne på å dra på tur sammen på ulike tider av året.

Alle skal være med på minst 16 utemøter og på åtte turer med overnatting i løpet av året. Turene og møtene kan være med troppen eller med patruljen. På minst to av turene skal dere sove utendørs, men dere velger selv om det skal være for eksempel i telt, gapahuk, under åpen himmel eller i snøhule. Kult, ikke sant? På sidene 20–21 får dere smarte tips for teltturer med patruljen fra speidernes Nettverk for friluftsliv.

LEGG OPP NOK MØTER OG TURER

Sannsynligvis vil det skje at noen i patruljen ikke kan være med på en tur eller et møte. For å være sikre på at alle kan få tatt merket er det lurt å legge opp til mer enn 16 møter og åtte turer. På minst tre av møtene og/eller turene skal dere bruke "umotoriserte framkomstmidler", altså sykkel, kano, seilbåt, robåt, flåte, spark, akebrett, ski, dressin, hundespann, hest … Bruk fantasien! En av turene skal foregå i mørket, og det siste kravet for å ta merket er at dere skal lage mat sammen på bål. Det er gøy og godt! Kanskje dere vil bake noe? Se speiderkokkens gode tips på sidene 25–27.

ALLE BIDRAR

Sørg for at hele patruljen får være med på å planlegge utemøtene og turene og at alle får ulike oppgaver og ansvar fra tur til tur. Prøv å forbedre noe fra gang til gang, da lærer dere mest og får det stadig bedre sammen. Bruk sjekklista Sikkerhet på tur og Speiderboka til planleggingen og gjennomføringen. God tur ut og lykke til med å ta merket! ❖

FOTO: ÅKRA SPEIDERGRUPPE

Pass på å variere turene, da blir det morsomst.

Speidercapsen er en klassisk caps med brodert speiderlogo. Mange farger!

253,–

Birkebeiner er en super tursekk fra Bergans. Den har rygglengde som er enkel å justere og spenner som er enkle å åpne for barn. Leveres med regntrekk. Anbefales!

30 L **1100,–**

40 L **1184,–**

Visste du at Sportsbutikken Speidersport.no er eid av Norges speiderforbund og alt overskudd fra nettbutikken går til mer speiding i Norge?

Speidersport.no

Speider: Ronja Henelde Gjendem / Rælingen speidergruppe • FOTO: Iver Gjendem / Speider-sport

Bålkaffekopp er en superfin, håndlaget emaljekopp med koselig speidermotiv. Teksten til Pus Brodals speidersang «I den mørke kveld» er trykket på baksiden.

229,–

speider-sport

Speidersport.no

Speidermatboks er en stor og flott matpakke med plass til både en god stabel brødskiver og litt frukt. Perfekt til skolematen!

149,–

Foto: Iver Gjendem / Speider-sport

Premiequiz

Mål: K-3

Hva slags kjæledyr har stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen?

- ◯ En hund.
- ◯ To katter.
- ◯ Hun har ingen dyr.

Hva skjedde med en av kanoene til speiderne fra Rjukan?

- ◯ Den ble ødelagt.
- ◯ Den ble stjålet.
- ◯ Den sank.

Hvor gamle kan måker bli?

- ◯ Mellom tre og fem år.
- ◯ Mellom 25 og 35 år.
- ◯ Nesten 50 år.

Hva heter bestevennen til Sara i boka Kys Mik?

- ◯ Jonatan.
- ◯ Emmy.
- ◯ Mari.

Finn rett svar i bladet!

Hvor høyt tårn bygde speiderne fra Vanvikan speidergruppe på Agenda-leiren sin?

- ◯ 7 meter.
- ◯ 9 meter.
- ◯ 11,5 meter.

Hva slags dyr er på leirmerket til roverne som var på Slagplan på Tredalen i sommer?

- ◯ En måke.
- ◯ En hval.
- ◯ En bie.

Hvorfor begynte Ingrid Lowzow, som nå er 94 år gammel, i speideren?

- ◯ Fordi alle vennene hennes var speidere.
- ◯ Fordi hun ville ta merker.
- ◯ Fordi hun ville være med på skøyteløp.

Vinnere av premier fra Speider-sport i SPEIDEREN nr. 2/21: Alexandra Rødal Haugnes fra troppen i 1. Fræna Elnesvågen speidergruppe vant en digg hette-jakke og Vårin Fanakrå-Staurnes fra troppen i Lørenskog FA speidergruppe vant Speiderboka – gratulerer!

Neste gang kan det være du som får en flott premie fra Speider-sport!

Svarfrist: 10. oktober.

Vinn

eller

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

- ◯ Speiderboka – masse friluftslivskunnskap for speidereventyr året rundt.
- ◯ En liten turflaske med speidermotiv som tåler absolutt alt.

KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL:
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med SPEIDEREN

DU KAN OGSÅ SENDE SVARSIDEN PÅ E-POST:
kk@speiding.no
Skriv SPEIDEREN i emnefeltet

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** VLADIMÍR ČIČMANEC

Mål: S-14, V-12

Lucie fra Junák – český skaut i Tsjekkia diskuterer med en mann som deltok i en marsj for høyreekstremisme i mai 2017. Mange motdemonstranter, også speidere, møtte opp for å vise sin støtte til verdier som fred og mangfold i samfunnet.

Får speiderne Nobels fredspris?

– Å bygge fred ved å bygge mennesker, bygge ledere som skaper endringer og som er beredt til å løse morgendagens utfordringer, er speiderbevegelsens hjerte.

FOTO: SVEINUNG BRÅTHEN

Ordene kom fra Solveig Schytz i en tale til Nordisk speiderkonferanse i mai i år. Hun er stortingsrepresentant for Venstre og speider. Tidligere i år nominerte hun den internasjonale speiderbevegelsen til Nobels fredspris. Den Norske Nobelkomiteen skal vurdere om speiderbevegelsen – altså verdensforbundene WAGGGS og WOSM som alle speidere i hele verden er medlemmer av – er den kandidaten som i 2021 har gjort seg mest fortjent til en av verdens mest berømte priser.

I år er det 329 kandidater til prisen, 95 av dem er organisasjoner, 234 er enkeltpersoner. Først vurderer komiteen alle kandidatene. Så setter de opp en kortliste over de mest aktuelle og jobber videre med dem. På det siste møtet i komiteen før kunngjøringen i starten av oktober bestemmer de seg for hvem som blir vinneren.

Det er ikke sikkert at det blir speidere som står og tar imot prisen når den deles ut i Oslo rådhus 10. desember, men det kan skje! Speiderbevegelsen er nemlig en god kandidat.

GLOBALT ARBEID FOR FRED

Å arbeide for fred og forståelse mellom mennesker har vært en viktig del av i speiderarbeidet

FOTO: ITA, REIN SKULLERUD

helt fra starten i 1907. Speiderbevegelsens felles verdigrunnlag i hele verden handler om toleranse og respekt, å være selvstendig, hjelpe andre og ta vare på naturen.

Speiderforbundene i de over 200 medlemslandene har ulikt fokus og ulik rolle ut fra lokale forhold. Internasjonalt er speiderbevegelsen en sterk kraft i fredsskapende arbeid.

I mange land tar speiderne på seg viktige oppgaver i samfunnet, som å hjelpe til etter naturkatastrofer, eller å hjelpe myndigheter og helsepersonell med å bekjempe epidemier. Speiderne har ofte et godt organisert nettverk, slik at de kan nå ut til mange på en effektiv måte i forbindelse med kriser. Dessuten har de kunnskap om førstehjelp, er gode til å samarbeide og til å finne løsninger på praktiske utfordringer.

DET NORSKE BIDRAGET

– I Norge forbinder nok mange speideren først og fremst med friluftsliv, men norske speidere bidrar også til fredsarbeidet internasjonalt, forklarer speidersjef Håvard Djupvik. – Speideraksjonen og KFUK-KFUM-speidernes deltakelse i Globalaksjonen er eksempler på et langvarig arbeid som gir barn og unge i andre land håp om en fredeligere og bedre framtid.

Vår innsats bidrar til at flere barn og unge andre steder i verden lærer om menneskerettigheter og om at vold ikke er en akseptabel måte å løse uenigheter på. Flere får gå på skole og skaffe seg grunnleggende og viktige ferdigheter som å lese og skrive og regne, i tillegg til å øve seg på demokratiarbeid og å lære seg et yrke. Alt dette er viktige brikker i et langsiktig arbeid for fred!

Som speider får du gode muligheter til å reise ut i verden og bli kjent med andre mennesker og kulturer. En verdensspeiderleir er en slik mulighet. Du erfarer at selv om vi er forskjellige, har vi mennesker også veldig mye til felles, og de fleste vil også ha en verden preget av fred, mangfold og toleranse.

Hver og en kan gjøre en positiv forskjell, både der vi bor og ute i verden. Samtidig har vi over 50 millioner andre speidere «i ryggen», bare se på bildet av tsjekkiske Lucie på forrige side, som iført speiderskjorte og -skjerf deltok i en fredelig demonstrasjon mot høyreekstremister som marsjerte gjennom byen Brno i 2017.

VIKTIG MOTVEKT

– I en tid der verden er preget av mange store internasjonale utfordringer, enten det er klimaendringer, krig eller pandemi, trenger vi en motvekt mot egoisme og nasjonalisme. Vi trenger å tilby ungdom en mulighet til å bidra til samfunnet, både lokalt og internasjonalt, sa Solveig Schytz i forbindelse med nominasjonen til fredsprisen. Solveig er aktiv i 1. Ås speidergruppe og var speidersjef i Norges speiderforbund fra 2010 til 2012. ❖

HVORDAN MENER DU AT SPEIDEREN BIDRAR TIL FRED OG FORSTÅELSE?

FOTO: HARALD ONSEID

Thomas Gundersen (20 år), roverlagsleder i Gressvik speidergruppe og medlem i Kommunikasjonsnettverket. Har også vært sentralstyremedlem i Elevorganisasjonen:
– Spørsmålet får meg med én gang til å tenke på verdensjamboreen i USA 2019 og den unike møteplassen en slik leir er. På jamboreen møtte jeg folk fra hele verden, og jeg oppdaget at vi har felles verdier og utfordringer. Å se alle fellestrekkene våre ga meg stor forståelse for hvor viktig speiderarbeidet er for et stort internasjonalt felleskap.

Freja Dohrn Ellefsen (22 år), medlem av Norges speiderforbunds Internasjonal komite og norsk ungdomsdelegat til FN på bærekraft i juli 2021:
– I speideren lar vi ulike mennesker møtes og bli kjent! Vi har respekt og åpenhet for andre, og vi tar oss tid til å snakke sammen og lære av hverandre. Det er like viktig på møter, leir og på FN-konferanser!

FOTO: PRIVAT

TEKST: HANNE KRISTINE LYBEKK I **FOTO:** PRIVAT

Bli kjent med Eugene!

Navn: Eugene Hui
Alder: 25 år
Organisasjon: Scouts Canada
Land: Vancouver, Canada
Et morsomt speiderminne:
– Jeg var stab på en leir vi hadde med tema «Slumberparty», og lagde for moro skyld en egen speiderdrakt-pysj. Sydde til og med på noen merker. Den ble så bra at jeg fremdeles bruker den på leir.

Kilt er ikke en del av den offisielle speiderdrakten i Canada, men roverlaget til Eugene bruker dette plagget! Vanligvis bruker canadiske speidere en lys brun bukse sammen med skjorta.

Visste du dette?
Canada er det eneste landet i verden med to nasjonale speiderforbund som har hvert sitt medlemskap i WOSM.

WOSM har gjort et unntak fra regelen om ett medlemskap per land fordi både engelsk og fransk er offisielle språk i Canada. Scouts Canada, er for engelsktalende medlemmer, og l'Association des Scouts du Canada er for dem som snakker fransk.

Norge har også to speiderforbund, men de er med i WOSM gjennom ett felles medlemskap, nemlig i den norske Speidernes fellesorganisasjon.

HVA ER EN TYPISK SNACK FRA LANDET DITT?

– Nanaimo bars: en dessertbar i flere lag. Basen lages av sjokolade, nøtter og kokos. I midten er det vaniljekrem, og på toppen sjokolade.

HVA GJØR DERE PÅ SPEIDERMØTENE?

– Beavers (5–7 år), Cubs (8–10 år), og Scouts (11–14 år) starter med en lek etter åpningen, og så jobber de med å ta merker etter det. Hvis det er tid, blir det gjerne et par leker til før avslutningen. Seremoniene knyttet til åpning og avslutning varierer fra gruppe til gruppe.

Venturers (15–17 år) og Rovers (18–26 år): Møter brukes ofte til å planlegge aktiviteter og turer, evaluere tidligere turer – og mye sosialt. Det er sjelden vi holder oss helt til temaet, for å si det sånn!

HVILKE DRØMMER HAR DU FOR FREMTIDEN?

– Når jeg er ferdig på universitetet vil jeg gjerne jobbe på Kandersteg International Scout Centre i Sveits.

VIL DU BLI BREVVENN MED EUGENE?
Skriv på engelsk til:
ugen.hui@gmail.com

HVA KAN MAN VÆRE MED PÅ HVIS MAN BESØKER DERE?

– I provinsen British Colombia har vi fire sosiale leirer årlig for speidere i alderen 14–26 år. Da er det forskjellige aktiviteter på dagtid og danse-party på kveldene. Leirene er spredt utover året og med varierende tema – en unik mulighet til å møte nye speidervenner!

TEKST OG FOTO: AMALIE DALHAUG HALLELAND

Sjukt varme!

Frys du mykje på føtene når kulda sett inn? Dei varmaste solane til turskoa dine er det lett å lage sjølv, om du berre brukar litt tid. Gøy er det også!

DU TRENG:

- Karda ull
- Stort stykke never eller neverremser
- Sytråd og ei kraftig nål
- Grønsåpe
- Lunka vatn
- Bobleplast
- Djupt steikebrett eller liknande

Karda ull finn du til dømes i ein hobbybutikk, men kvar finn du never? Det er viktig å hauste nevra på ein skånsam måte, slik at du ikkje skadar bjørketrea. Ta never som held på å flasse av, enten fordi treet er gamalt, eller fordi det kjem eit nytt lag under. Du kan óg bruke never frå bjørkeved. Om du skal lage mange solar, er dette kanskje lurt.

TRINN 1

- TOV ULLA

Start med å tove fire tynne emner med ull som er store nok til å klippe ut ein sole frå. Når du tovar filtrar du ulla saman til eitt stykke. Legg tynne flak med ull oppå eit stykke bobleplast nedi ei vid form eller på eit steikebrett. Ullfibrane skal peike loddrett og vassrett annan kvar gong. Bruk lunka vatn med grønsåpe. Fukt ulla med grønsåpevatnet og gni forsiktig med handbaken (ikkje bruk fingrane i starten, da blir det fort hull). Ulla tovar seg. Snu ulla og tov den på den andre sida på same måte, lag på lag, til eit flak. Etter tre lag skal flaket vere så tjukt at du ikkje kan sjå gjennom det. Sjå gjerne ein video av korleis du gjer det. Legg flaka til turk.

Mål: K-7, 8, 9

TRINN 2

- FLETT NEVERREMSENE

For å laga det midtre laget med never til solane må du fyrst reinske bort alt som ikkje er never, eller som er hardt, til du har bøyelege og jevne remser med never. Det er viktig at nokre av desse er like lange som solelengda. Eg brukte fire slike remser. Dei andre kan vere omtrent like lange som solebreidda. Flett remsene saman, som når du lagar ei julekorv, anna kvar remse over og under.

TRINN 3

- KLIPP UT SOLANE

Når alle bitane er klare, tek du ein vanleg sole, i den storleiken du treng, og teiknar av den på papir som mal for neversolane. Legg malen over dei tova flaka og klipp ut fire solar. Legg desse, ein under og ein over det fletta neverflaket og klipp nevra slik at det ikkje stikk noko ut på sidene.

TRINN 4

- SY SAMAN ULL OG NEVER

No har du alle delane. Sy ein saum rundt kanten på kvar sole. Du kan enten sy for hand eller med sikksak-saum på symaskin. Syr du for hand lønner det seg å bruke ein type sting som lukkar kanten på solen.

Desse solane vil heilt sikkert halde deg varm på føtene i kulda. God tur ut!

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** MARKUS FAGERHOLT

Mål: F-1, 10, K-13, V-3, 9

Sofa

Hva har fire bein og er menneskets beste venn? Sofaen, vel! Neida, men sofaen kan spille en rolle i aktiviteter knyttet til flere av områdene i speiderprogrammet for rovere!

Kravene til fordypningsmerket Sofa gir tips om hvordan, selv om ikke alt handler om dette møbelet:

1. Gjennomfør minst én av disse to:
   - Arranger et sosialt arrangement for roverlaget. Det skal inneholde en aktivitet som gjør at laget må jobbe sammen og gjerne lærer noe nytt.
   - Gjør som beskrevet over, men inviter andre rovere til å delta på arrangementet deres.

   Det er masse å velge mellom – gourmetmat på tur, for eksempel med bruk av kokegrop og med en ingrediens dere ikke har prøvd før, rollespill, snøhuletur, nattevandring i nytt terreng, båttur med overnatting til en «øde øy», isbading med pizza eller vafler på bål etterpå, telttur med storfuglleik om våren, en togtur til et sted dere ikke har utforsket før, eller noe helt annet.

2. Ta bilde av hele roverlaget i en sofa.

3. Vær med på å bygge lagets eller troppens område på leir så attraktivt at andre vil besøke dere.

4. Gjennomfør en tur med laget der sofa er gjennomgangs-tema. Det trenger ikke bety at dere bokstavelig talt tar med en sofa på tur, men hvorfor ikke prøve?

Og husk at hvis dere klarer å lokke en sofa med på tur, må den få bli med dere hjem igjen også ... ❖

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** KRISTIAN STRØM

Snart roverstevne!

Det er i Stavanger det skjer! Og på Camp 773.
Bli med på Roverstevnet 5. til 7. november.

Når høsten er på sitt våteste, mørkeste og mest forblåste er det få ting som er bedre enn å være sammen med en haug med nye og gamle rovervenner en hel helg!

Roverstevnet arrangeres hver høst og samler rovere fra hele landet til å ha det gøy og hyggelig sammen. Denne gangen er det en gjeng rovere fra flere roverlag i stavangerområdet som er arrangør. Prosjektleder er Kristoffer Holen fra roverlaget til 1. Lura speidergruppe.

ET STYKKE NORSK HISTORIE

Deltakerne får blant annet bli med på et eksklusivt besøk på Oljemuseet i Stavanger fredag kveld.
– Oljemuseet er første post på programmet. Her får vi se betydningen oljeindustrien har hatt for Stavanger, og vi får innblikk i en viktig del av Norges historie gjennom spennende aktiviteter, utstillinger og opplevelser, forteller Kristoffer. – Etter besøket på Oljemuseet tar vi felles buss ca. en halv time til det flotte speidertunet Camp 773, hvor vi skal være resten av helgen. Det er blitt skapt mange gode minner her, og vi gleder oss til å skape enda flere på Roverstevnet.

Temaet for årets stevne er, for den som ikke har gjettet det, ENERGI.
– Vi skal fylle på med energi i form av både god mat og mye sosialt, og vi skal sørge for nok muligheter til å bruke energien også, for Camp 773 ligger i et kjempefint turterreng! Det blir kveldsaktiviteter på låven eller på scenen ute, avhengig av været, lover Kristoffer.

Bli med, da, vel! ❖

FASIT HODEBRY

Fasit Hulter til bulter
REV
EKORN
HARE
ORM
ULV
RØYSKATT
BJØRN
RÅDYR
ROTTE

Fasit Finn 5 feil

PORTRETT

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

Stine er tilbake i speideren

– Fem år i denne jobben er altfor lite, slår vår nye generalsekretær Stine Schultz Heireng fast.

Den nye generalsekretæren, som er den som leder arbeidet på forbundskontoret, tenker langsiktig, men skal først bli kjent med organisasjonen.

– Jeg har blitt tatt kjempegodt imot, sier Stine.

Vi møter henne idet hun har rukket å være to og en halv dag på forbundskontoret. Fortsatt er det både sommerstille og en del kolleger på hjemmekontor på grunn av koronasituasjonen.

LEIRBESØK

Faktisk «tjuvstartet» Stine litt med å besøke Agendas roverleir Slagplan i uka før hun begynte i jobben.

– Jeg er utrolig glad for at jeg besøkte roverleiren på Tredalen, for da fikk jeg et fint inntrykk av aktivitetene. Og jeg fikk starte med roverne, som er viktige forbilder, betyr mye i organisasjonen og også er fremtiden – de fremtidige speiderlederne.

Hun fikk også omvisning på Tredalen leirsted, som ligger i Hvaler kommune, og rakk også en tur om bord i speiderskuta Havbraatt.

– Jeg har vært her i få dager, men har opplevd veldig mye, sier den nye generalsekretæren.

– Jeg må si at jeg liker veldig godt den kulturen som jeg har fått et bitte lite innblikk i. Den er inkluderende, og det er blide folk.

TURSØSTER

39-åringen kommer fra en jobb i Norges idrettsforbund, men er nok for de fleste mest kjent som en del av Tursøstre, der hun sammen med søsteren Hege har skrevet flere bøker om friluftsliv.

Som barn var hun speider i 1. Ski og 1. Ås speidergrupper i Follo krets. Og på en av de første arbeidsdagene var hun innom Agenda-leiren på Halsnes i Aurskog-Høland med seks grupper fra nettopp Follo.

– Jeg tenker bare «Gurimalla, hvordan kommer dette til å bli fremover?» for det har vært veldig mange fine inntrykk.

MYE NYTT OG FANCY

Å dra på leir igjen brakte også minner tilbake fra hennes egen tid i speideren.

– Det var alt fra å bli kjent med andre speidere og å se hvordan nabogruppa har det. Men jeg ser også at det har skjedd en del endringer. Det er ganske mye mer fancy utstyr. Noen av gruppene hadde flotte mattelt, der vi bare hadde en presenning. Noen hadde med seg ovn. Det så veldig bra ut.

Også på andre måter synes hun speideren har utviklet seg siden hun selv var med som barn.

– Man har jo som formål å ta ansvar for samfunnet og være samfunnsbevisste. Men å ta samfunnsansvar er ikke nødvendigvis det samme i dag som det var for 20 eller 50 år siden. Det er viktig at man tilpasser seg det samfunnet man lever i. Det opplever jeg at Norges speiderforbund har gjort.

KOMMER UTENFRA

Selv rakk Stine å få med seg én landsleir i speidertida som barn, på Eidskog i 1993. Siden hun ikke har vært speider siden den gang, føler hun at hun på en måte kommer utenfra når hun nå har tatt fatt på jobben.

– Og jeg trenger at noen deler kunnskapene og erfaringene sine med meg. Det setter jeg veldig pris på, for jeg er helt avhengig av å spille sammen med de andre. Som en patrulje. Man utfyller hverandre, og det synes jeg er flott, sier Stine. ❖

SPEIDER-CV

Navn: Stine Schultz Heireng.

Alder: 39 år.

Utdanning: Statsautorisert revisor.

Bakgrunn: Kjent som den ene halvdelen av Tursøstre, som i 2017 ble tildelt Den norske friluftsprisen og kåret til Årets Villmarking. Var speider som barn.

Aktuell: Generalsekretær i Norges speiderforbund fra 1. august.

LANDSLEIREN
AGENDA 2021

For en leirsommer!

Den ble ikke slik vi hadde tenkt oss da planleggingen av landsleiren 2021 startet, men jammen ble leirsommeren super likevel! Takket være speidere, rovere, ledere, leirsjefen og staben hans og andre dyktige folk som har bidratt med engasjement, erfaring og evner, har vi i sommer hatt verdens største og lengste landsleir: I løpet av åtte uker har 135 Agenda-leirer over hele landet samlet 7 400 små, mellomstore og store speidere med oransje leirskjerf til masse moro.

FOTO: MADS ANKARSTRAND

Skikkelig leirbålsstemning hos Myrvoll speidergruppe!

«Jeg ser smil og varme, jeg ser glede ...»
Fra leirsangen «Fordi vi bryr oss» av leirartist Sigrid Nordby

FOTO: ODDVAR AAMODT

Speiderne fra 1. Egersund og 1. Sandnes hadde landsleir ved foten av Gaustatoppen.

ILLUSTRASJON: VILDE SJØMÆLING SNEKKESTAD

Speider: – Shit, dagen i dag har gått så fort, den også! Og jeg som sa til meg selv at jeg må passe på så jeg ikke har det så gøy i dag!
Leder: – Sånn at tiden ikke går så fort, eller?
Speider: – Ja, sånn at den ikke går så fort. Det er gøy å være her!

FOTO: MADS ANKARSTRAND

Leir er best i sol og i regn!

FOTO: MADS ANKARSTRAND

Mye moro hos follospeidere på Halsnes leirsted.

FOTO: AKTIVITETSPATRULJEN

FOTO: ÅKRA SPEIDERGRUPPE

Åkra speidergruppe hadde med seg en flokk lederbarn på leir.

FOTO: INGER FJELLHAUG

FOTO: MADS ANKARSTRAND

«Drømmeby» av tre, stein og tau.

FOTO: TROMSØYA SPEIDERGRUPPE

Tøffinger på leir!

– Vi holdt styr på kohortene våre med forskjellige farger på t-skjorter og armbånd. Hver kohort gjennomførte aktiviteter til forskjellig tid.
Petter Nicolai Andersen, leder, Grünerløkka MS speidergruppe.

FOTO: KRISTIN GRØNN-HAGEN

Speidere fra Melhus speidergruppe klare for haik.

– Det morsomste er nok haiken, for du vet jo aldri helt hva som skjer når du er på haik! Julie, på leir med Grenland krets.

Spillglede hos 1. Vinne speidergruppe.

FOTO: KRISTOFFER VIGEMYR

FOTO: MADS ANKARSTRAND

– Det jeg gleder meg mest til i sommer, er speiderleiren.

FOTO: LILLY KATRINE SCHNITLER

Speidere fra Klæbu har laget flotte plagg med batikk-teknikk.

– Det var lite matsvinn og speiderne ble gode i stabling av makrell i tomat- og leverposteibokser (rapport fra Klæbu speidergruppes leir i Tydalen).

FOTO: REIDUN HAGIR BILSTAD

Vågsbygd FSK og Songdalen FSK speidergrupper var sammen på leir.

– Vi seilte blant annet ut til en holme og spiste lunsj og badet før vi dro tilbake igjen. Også ble jeg solbrent da, men det går fint!

FOTO: MADS ANKARSTRAND

FOTO: PETTER STENSTADVOLD

Systrond 1 speidargruppe hadde leir med bretur i strålende vær!

– Til og med maten var bra på denne leiren!

FOTO: ÅKRA SPEIDERGRUPPE

Ingen leir uten!

FOTO: MYRVOLL SPEIDERGRUPPE

Landsleirsjefen og maskotene.

– Det har virkelig blitt en bra landsleirsommer. Utrolig morsomt å se engasjementet rundt omkring i Norge! Jeg blir rørt av å se mer enn 1 000 speiderledere og rovere som mer enn gjerne bruker en ferieuke for å gi speidere en fantastisk sommeropplevelse.
Harald Schytz, leirsjef for landsleiren Agenda 2021

FOTO: KINGA KATRINE BLASZKIEWICZ

Full fyr hos Skånevikspeidarane.

FOTO: ANE KATRINE ASPHJELL

Roveraktivitet på leir hos 1. Rognan speidergruppe.

FOTO: THOMAS ANDRESEN

Tre fornøyde fjes sier alt hos Askim speidergruppe.

– Det var så fint å møte andre ungdommer igjen.

FOTO: LENE KLEIVEN.

Så stolt blir en av å ta leirmerkene! Lillehammer speidergruppe på Agenda-leir.

FOTO: ÅKRA SPEIDERGRUPPE

– Haik er det aller morsomste på leir!

FOTO: ÅKRA SPEIDERGRUPPE

FOTO: MEDKILA SPEIDERGRUPPE

FOTO: 1. SANDNES SPEIDERGRUPPE

Sandnesjenter klare for klatreparken!

FOTO: BRYNE SPEIDERGRUPPE.

Bryne og Hundvåg 1 speidergrupper med kano gjennom Telemarkskanalen.

Alle blir sultne på leir!

– Hva er ditt beste leirminne?
– Å få være en del av Aktivitetspatruljen er ett eneste langt, men utvilsomt det beste minnet mitt! Også veldig artig å bli med 1. Sandnes opp Gaustatoppen.
Tomas

– Litt teit at det bare er lov med én leirkjæreste.

FOTO: AKTIVITESPATRULJEN

Takk for en kjempefin leir!

FOTO: MADS ANKARSTRAND

FOTO: AFRODE SOLLIE

Godt bygget!

Vanvikan speidergruppe bygget et fire etasjer høyt tårn som målte hele 11,5 meter fra bakken og opp til gelenderet på toppen! Leirartist Sigrid var blant dem som klatret helt til topps.

1. Skoger speidergruppe fikk søte, små leirvenner.

FOTO: AUDUN FRØYSLAND

FOTO: MORTEN KOLBU

Speidere fra Rælingen speidergruppe har laget vannhjul.

FOTO: BRYNE SPEIDERGRUPPE

FOTO: HINNA SPEIDERGRUPPE

Vikingdag hos Hinna speidergruppe.

FOTO: PETTER STENSTADVOLD

Systrondspeider på bretur i Fjærland.

FOTO: KOPERVIK SPEIDERGRUPPE

Ikke trangt på dette leirkontoret!

FOTO: KOLLTVEIT BLÅ KORS SPEIDERE.

Med flagget til topps!

FOTO: HEIDI SIVERTSEN

Madlaspeiderne på topptur.

FOTO: MADS ANKARSTRAND

Leirartist Sigrid har vært på leirer med kanskje bare 10 speidere og på leirer med opp mot 200 speidere. Det var viktig at flest mulig leire fikk besøk av Sigrid, uavhengig av om leiren var stor eller liten.

FOTO: MADS ANKARSTRAND

FOTO: ÅKRA SPEIDERGRUPPE

Speidere fra 1. Røa fikk en bekk gjennom lavvoen da det begynte å regne på leirplassen ved Prekestolen. Speiderne løste det ved å sove på hver sin side av bekken.

FOTO: BRYNE SPEIDERGRUPPE.

«Åren opp» for fin leir!

FOTO: METTE SYNØVE NORDBY

– Jeg tar heller en uke på speiderleir enn 14 dager i Syden.

FOTO: AKTIVITETSPATRULJEN

– Det har vært utrolig stort å få hilse på mange ivrige speidere, dyktige rovere og engasjerte speiderledere på leir.
Stine Schultz Heireing, fersk generalsekretær på Agenda-besøk.

FOTO: KRISTOFFER VIGEMYR

– Hva er ditt beste leirminne?
– Når jeg kommer tilbake på leiren etter et allergianfall, og alle småspeiderne kommer løpende!
Grethe

FOTO: DAVID KRO BARLAUP

– Veldig gøy å få bli kjent med flotte folk fra hele landet.

FOTO: DAVID KRO BARLAUP

FOTO: DAVID KRO BARLAUP

– Hva er ditt beste leirminne?
– Havbraatt med roverleir i uke 1!
Thea

– Over 300 rovere, underernært på roveraktivitet, har kost seg på Tredalen i sommer. Nye vennskap, diskusjoner, svette, konkurranser, konserter og bading er noe av det som har fylt leirukene. Forhåpentligvis oppmuntrer det til videre roveraktivitet!
Karoline Omberg Often, leirsjef for Slagplan

FOTO: DAVID KRO BARLAUP

FOTO: MARKUS FAGERHOLT

FOTO: MARKUS FAGERHOLT

Rovere fra 1. Eidsvoll speidergruppe padlet i kanomaran til Hvaler og roverleiren Slagplan!

– Det var moro med Escape room, og kano og flåtebyggingsøkta var også gøy!

FOTO: DAVID KRO BARLAUP

FOTO: MADS ANKARSTRAND

FOTO: MADS ANKARSTRAND

FOTO: ÅKRA SPEIDERGRUPPE

FOTO: MADS ANKARSTRAND

Leirsjef Harald Schytz underholder speidere på Halsnes.

FOTO: MADS ANKARSTRAND

FOTO: MADS ANKARSTRAND

Hørt under avslutningsleirbålet:
– Åtte uker med landsleir går utrolig fort, det er jo ikke lenge siden vi hadde åpningsleirbål!

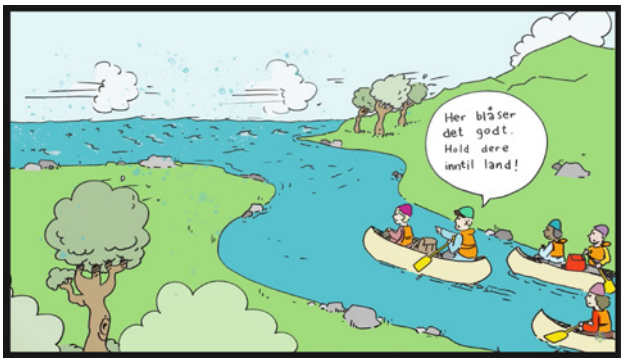
TEGNESERIE

AV: FRODE ØVERLIE

SPEIDERLEDELSE

TEKST: KIRVIL KAASA I **ILLUSTRASJON:** ZOARING

Si det med animasjon!

Har du sett speidertegnefilmene som forklarer ulike temaer på en enkel måte? De passer perfekt for både speidere, speiderledere, speiderforeldre og andre som gruppa kommuniserer med.

Norges speiderforbund har laget fem slike tegnefilmer i samarbeid med Zoaring, som er eksperter på visuell kommunikasjon. Filmene er mellom et og et halvt og tre minutter lange og hver av dem handler om et av disse temaene:

- Velkommen i speideren
- Trygge møter
- Rutiner i en speidergruppe
- Turplanlegging
- Speideraksjonen

Hvordan kan vi nå fram med viktige, men til dels komplekse budskap på en lettfattelig og engasjerende måte? Det var utgangspunktet for å lage tegnefilmene, som er finansiert med støtte fra Miljødirektoratet. Samarbeidet ble tett og godt, og resultatet er et nyttig, effektivt verktøy til bruk i det daglige speiderarbeidet i grupper, kretser og korps. Filmene er dessuten spekket med fargerike detaljer som er både morsomme og lett gjenkjennelige. ❖

Du finner filmene under
Lær ledelse/Hjelpemidler for ledere på speiding.no.

SPEIDERSJEFENS HJØRNE

TEKST: HÅVARD DJUPVIK | **FOTO:** FOTOGRAF BIRDY - BIRGITTE HENEIDE

For en fantastisk landsleirsommer!

Det ble den lengste landsleiren i både tid og rom med over 135 underleire i hele Norge. Takket være alle som sto på for dette klarte vi å skape en felles følelse av å være på samme arrangement og en helt unik leirsommer full av minner og gode opplevelser. Akkurat det vi trengte nå!

Agendaføelsen ble med da speidere reiste til «demokratiets dansegulv», Arendalsuka, i august. Der viste vi at speidere er viktige og relevante i samfunnsdebatten. Vi knyttet kontakter og ble inspirert og informert om det som angår oss, men som foregår rundt vår organisasjon: Støtteordninger, fritidskort, foreningslov, momskompensasjon, utenforskap, mangfold og tilrettelegging. Det er mye å ta tak i, men også mye vi allerede er gode på.

Høsten blir spesiell. Vi åpner opp, og gir gass, mens hverdagen ennå er usikker. Det blir viktig å lage god stemning i grupper og kretser, ta godt vare på dem vi har, inkludere dem som falt litt fra under pandemien og hjelpe hverandre komme opp i fart ved å dele erfaringer.

Det er også mye å glede seg til!
Vi skal forhåpentligvis møtes igjen på en rekke arrangementer i gruppe, krets, korps og forbund! Det er også full fart i planleggingen mot å samles med 50 000 speidervenner på verdensspeiderleir i Sør-Korea i 2023.

Og husk at det alltid er plass til flere i verdens største og beste vennegjeng, og det er mange som trenger det fine fellesskapet vårt nå. Vi satser på en høst og en nær fremtid der vi kan sees igjen og bry oss, sammen. ❖

Speiderhilsen fra speidersjef Håvard og Speiderstyret

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** MADS ANKARSTRAND

FINN UT MER HER:
speiding.no/om-oss/vare-eiendommer

Tredalen kan fint brukes til speideraktivitet utenfor sommersesongen også.

Hvem har tilgang til både hytte ved sjøen, hytte på fjellet og en nydelig, romslig seilskute? Svar: **Alle medlemmer i Norges speiderforbund.**

Herlige muligheter året rundt

Norges speiderforbund eier et leirsted med hytter (Tredalen i Hvaler-skjærgården), et kurssted/hytte (Solstølen ved Haugastøl på Hardangervidda) og speiderskuta Havbraatt. Kapasitet, standard og muligheter for aktiviteter er forskjellig fra sted til sted, men alle tre egner seg godt for variert speideraktivitet! Mye av arbeidet med eiendommene gjøres på dugnad av engasjerte medlemmer. 15. september hvert år åpner vi for å reservere Solstølen og Tredalen for speideraktiviteter neste år. Andre, det vil si ikke-speidere, kan også leie stedene, men speiderne har førsteprioritet. Havbraatt tar imot forespørsler fortløpende.

MULIGHETER MED HYGGELIG RAMME

Både Tredalen og Solstølen egner seg glimrende for turer, leirer og kurs året rundt, der de ligger midt i fantastiske omgivelser, og eiendommene er betydelig oppgradert de siste årene. Har du ikke vært på noen av dem på en stund, vil du få deg en positiv overraskelse når det gjelder fasilitetene.

Mulighetene for varierte aktiviteter og nye speidereventyr er mange, både ved sjøen og på fjellet.

Solstølen er perfekt som base for både bretur fra Finse og sykkeltur langs Rallarvegen. Vinterstid er det snøsikkert og gode muligheter for snøhuletur og skiturer, eller hva med å prøve kiting på Haugastøl? Som speidere får vi rabatt på leie av utstyr. På Tredalen ligger det til rette for ulike båtaktiviteter, bading, øyhaik og opplevelser i Fredrikstad, for å nevne noe.

Du trenger ikke være en fullbefaren sjøulk for å dra på tur med Havbraatt. I sjøspeidermiljøet finnes det flere som kan være med skuta som skipper, husk bare at det er viktig å avtale i god tid. Stort sett hvert år er det dessuten mulig å bli med Havbraatt på skipperkurs. Kanskje noe for deg? ❖

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

I speideren er Ingrid Lowzow (94) mer kjent som «Krølle». Hun jobbet i 1960 et helt år med å reise rundt til speidere i USA, og hun var den som ga dronning Sonja smaken på turlivet.

– En fantastisk reise

Krølle bor i Oslo, men vi har tatt turen til Nøtterøy i Vestfold. Der tilbringer hun somrene på hytta si. Hun er et av våre aller eldste medlemmer og har vært speider i over 80 år! Men hun har også mye annet å fortelle om fra et langt liv.

TIL NORGES TOPP

Mot slutten av 1960-tallet var Krølle med på daværende kronprinsesse Sonjas første fjelltur i Jotunheimen.

– Vårt første mål var å komme opp på den høyeste toppen vår, forteller hun. Turen gikk først til Spiterstulen og derfra opp til 2 469 meter høye Galdhøpiggen.

– Der var det blikk stille. Vi tente en fyrstikk, og flammen rørte seg ikke. Det er ikke veldig ofte det skjer.

Følget gikk også blant over Besseggen. Vi lurer på hvordan turen ble til, men får ikke svaret ennå.

– Jeg skjønner at du er mest interessert i det med Sonja, sier Krølle. – Men jeg synes vi begynner litt i gal ende.

FØDT I USA

For å ta det fra starten: Ingrid ble født i USA i 1926. Da hadde faren reist over Atlanteren for å prøve lykken, og moren dro etter. Da Ingrid var fire og et halvt år gammel, flyttet familien til Norge igjen på grunn de dårlige tidene under depresjonen i USA. De bodde i Holtet hageby i Oslo.

– Og så skulle det være et skøyteløp nede på Sportsplassen. Og jeg var ganske god på skøyter. Men jeg fikk ikke starte der fordi jeg ikke var speider. Så da tenkte jeg «Å, søren», og så meldte jeg meg inn i speideren. For da kunne jeg bli med på skøyteløpet året etter. Men neste år var det skirenn!

BLE HEKTA

Den ferske speideren var glad i å stå på ski også, og det ble en tredjeplass i rennet i 1939. Minnet om dette innleder det første fotoalbumet hun viser oss.

– Etter det ble jeg hekta. Det betød noe for meg.

Der oppe på Bekkelagshøgda var det KFUK-speiderne som hadde aktivitet. I 1940 invaderte Tyskland Norge. Etter to år med krig ble speiding forbudt, og alt utstyr måtte leveres inn.

Etter krigen gikk Krølle og flere over til Norsk Speiderpikeforbund, der hun var aktiv fram til jentenes og guttenes forbund ble slått sammen til Norges speiderforbund i 1978.

I 1956 fullførte hun Trekløver-treningen. I nyere tid har hun blant annet bidratt i Speidermuseets arbeid med kartlegging av histo-riske speiderbilder. Hun har også fått NSFs hederstegn. Det skjedde i 2018. Og fortsatt er hun aktiv i Old Guides, samt har jevnlig kontakt med mange av dem hun var ranger sammen med. Speiderjenter over 16 år ble kalt rangere, i dag kalles både jenter og gutter rovere.

TEGNING OG KUNST

Krølle er utdannet innen bokkunst på Kunst- og håndverksskolen og har også utdannet seg i kalligrafi – skriftkunst. Det bærer de flotte fotoalbumene hennes preg av.

Kunsten ga henne muligheten til å få et nytt opphold i USA. For i 1960 skjedde noe av det som Krølle trekker fram som det største i sitt speiderliv. Hun ble hentet til Arts Caravan, et opplegg i regi av Girl Scouts of the USA.

– Dette var et treårig prosjekt for å bringe kunst og kunsthåndverk til speiderarbeidet i USA, forklarer Krølle.

FANTASTISK REISE

Hvert av de tre årene var én speider fra utenfor USA med, og Krølle var med det andre året. De holdt kurs i delstatene i syd og vest av det enorme landet.

Bilen de reiste med var stor og flott og hadde plass til tre i forsetet, husker Krølle. Hun finner fram et atlas og viser kunstkaravanens rute.

– Det var en fantastisk reise og en milepæl for meg.

I løpet av turen ble det en tur til speidersenteret Our Cabaña, som ligger et stykke sør for Mexico by. Krølle rakk også en tur til Nord-Carolina, delstaten der hun bodde da hun var barn.

STUDERTE MED SONJA

Noen år senere, hjemme i Norge, begynte Krølle å studere kunsthistorie. Det gjorde hun ved siden av jobben på Institutt for etnologi ved Universitetet i Oslo.

– En av rangerne mine hadde gått i klassen til Sonja. Og så ville Sonja gjerne ta grunnfag i kunsthistorie.

De møttes, og etter hvert fulgte Krølle Sonja til forelesninger.

– Hun var litt redd for pågående journalister og slikt. For da gikk jo ryktene om at det kanskje var noe i gjære med forlovelse. Det var ikke offisielt på den tiden. Hun var fremdeles Sonja Haraldsen.

Den kongelige forlovelsen ble gjort kjent 19. mars 1968, og bryllupet sto 29. august samme år. Senere tok Sonja eksamen.

– Og de som hørte på hennes muntlige eksamen, var kronprins Harald og jeg.

KRONPRINSESSENS FØRSTE SEKRETÆR

Da kronprinsesse Sonja skulle ha en sekretær, ble Krølle spurt.

– Det var et flott år, som satte spor, og helt annerledes enn Arts Caravan.

På sommeren under året som kronprinsesse Sonjas sekretær fant den fjellturen som vi allerede har fått høre om, sted.

Som tegner laget Krølle mono-grammet som kronprinsesse Sonja brukte fram til hun ble dronning.

Og mens vi snakker om tegninger og merker: I speideren har hun stått for en lang rekke merker og illustrert både bøker og annet. Og hun har også tegnet det forbunds-merket som NSF fortsatt bruker. Jenta som ble med i speideren for å kunne konkurrere på skøyter og ski har satt mer synlige spor etter seg enn de aller fleste! ❖

Krølle ser tilbake på bildene fra da hun ble speider for over 80 år siden. Hun husker det godt.

TEKST: ABDI SAID OG KIRVIL KAASA I **FOTO:** BIRGITTE HENEIDE

Speiderleder Mohamad Nabel Omr Deeb ble kåret til «Årets nykommer i frivilligheten» på Frivillighetens dag i 2018. Kronprinsparet overrakte prisen. I 2022 skal hele året vies frivilligheten.

Beredt for Frivillighetens år 2022!

Nå er det ikke lenge til Frivillighetens år 2022. Det byr på gode muligheter for å vise fram speideren og gi et lokalt løft. **Så hva betyr det i praksis?**

Frivillighet Norge, som er et samarbeidsforum for 300 norske organisasjoner, koordinerer innsatsen rundt dette året. Som en av flere satsinger gjennom 2022 legger Frivillighet Norge til rette for at de frivillige organisasjonene etter tur kan få markere sin egen dag (VÅR DAG) i løpet av 2022.

Sammen med KFUK-KFUM-speiderne har Norges speiderforbund valgt å markere VÅR DAG på St. Georgsdagen 23. april. Det er gode speidertradisjoner i mange grupper og kretser knyttet til denne merkedagen, og i 2022 vil vi markere den litt ekstra. Slutten av april er gunstig, blant annet med tanke på rekruttering for høsten.

Kretser og grupper kan søke Frivillighet Norge om inntil 25 000 kroner hver for å gjennomføre aktiviteter, så lenge følgende kriterier er oppfylt:
Aktivitetene må gjennomføres på VÅR DAG 23. april.
Aktivitetene skal gjennomføres i samarbeid med en lokal KFUK-KFUM-speidergruppe, eller et lokalt lag fra en annen organisasjon, eller sammen med en kommunal aktør.

I praksis betyr det at to speidergrupper kan søke sammen, så lenge de tilhører hvert sitt forbund. Det gir muligheter! Mange speidergrupper har et godt samarbeid med andre lokallag, for eksempel et St. Georgs-gilde. Søknadsportalen åpner i høst.

Den nasjonale kampanjen «På tur med en du ikke kjenner» i mai neste år er også midt i blinken å bruke lokalt i speidergruppene.

Mange grupper har en speiderdag for rekruttering i september hvert år. Denne kan det være aktuelt å fortelle om i kalenderen for Friluftslivets uke. Norsk

FOTO: PRIVAT

Erlend Welander fra Medkila speidergruppe.

Friluftsliv, paraplyorganisasjon for blant annet Norges speiderforbund, regner med at Friluftslivets uke 2022 blir enda mer omfattende enn vanlig. De vil legge til rette for at informasjon om arrangementene blir lett tilgjengelig og godt synlig.

– GOD LØSNING

I 2015 grep mange grupper og kretser de mulighetene som Friluftslivets år ga. En av disse var Medkila speidergruppe i Harstad. Gruppeleder Erlend Welander forteller om erfaringene: – Speidergruppa var «nystartet» i 2010. Vi hadde få ledere og få speidere. Friluftsliv er jo det vi holder på med, og vi så på Friluftslivets år 2015 som en mulighet til å få mye blest rundt både friluftsliv, speiding og, ikke minst, gruppa vår.

– Vi arrangerte «stand» på torget med lavvo, besøk av ordfører og mulighet for byens innbyggere til å få føde til så vel magen som til hodet. Dette ble et kick-off for oss. Seinere arrangerte vi gapahuktur til byens utkikkspunkt og inviterte til møter for å bli kjent med oss. Å engasjere seg i et felles satsningsår ble for oss en god løsning. Vi fikk blest om saken vår og samtidig nye medlemmer. Vi gjennomførte også «Natt i naturen» og Friluftsskole for første gang, begge deler har vi gjennomført med suksess hvert år siden, sier Erlend.

KJENN TIL MULIGHETENE

Når gruppa og kretsen snart skal planlegge aktiviteter for 2022 er det lurt å inkludere mulighetene som Frivillighetens år 2022 gir i planene. Vil du vite mer? Følg med på informasjonen i det månedlige nyhetsbrevet og i gruppe- og kretspost. Forbundskontoret arrangerer fra september og utover høsten også webinarer hvor Frivillighetens år 2022 er tema, og hvor deltakerne får informasjon om støtteordningen til VÅR DAG, og kan utveksle og utvikle ideer og planer.

Bli med på Frivillighetens år 2022! ❖

TEKST: LANDSGILDEMESTER GRY WALDERHAUG GRIMSRUD I **FOTO:** JAN PETTER BERGAN

Godt fellesskap for speidersaken

En dag jeg var ute og gikk falt blikket på en reklame for Hafslund.

«...
når slutta
gamledager?
... når ble det
liksom ... nå ...
på en måte?
...»

Tankene gikk til speideren, som inkluderende barne- og ungdomsbevegelse, kontra det å være gildemedlem og fellesskapet der. Jeg hører stadig «Jeg er for ung for å være med i Gildene». Men når er man gammel nok til å bli medlem av St. Georgs Gildene?

I mitt hode er jeg 27–32 år, og kroppen litt eldre. Dette er nok noe mange kjenner seg igjen i, etter hvert som årene går. Som gammel speider og speiderleder har jeg fortsatt et sterkt ønske om å bidra, ha jevnlig kontakt med speidervenner over hele landet og være del av et fellesskap basert på speiderverdiene.

Speidernes leirsteder og andre eiendommer rundt om i landet burde ha et gilde eller flere som støttespillere. Ledertrenere, sjøspeidere, nettverk og andre miljøer har ofte hatt slik tilknytning. Det er grobunn for nye, lokale gilder knyttet til både hytter, hus, båter og leirsteder! Å se at disse fortsetter «å leve», at ens eget bidrag er med på å ta vare på og føre videre noe verdifullt og

Landsgildemester Gry Walderhaug Grimsrud.

meningsfylt, er inspirerende! I tillegg kommer gleden over å treffes og dele gamle minner, samtidig som en er med i et godt felleskap og med nye opplevelser. Et gilde med til sammen lang og bred erfaring kan også være en «lokal bank» for ideer, støtte og veiledning når nye ledere, det være seg i krets, korps eller gruppe, trenger en hjelpende hånd.

Vi ønsker å få med oss dere som nærmer dere slutten på ledergjerningen, men som fortsatt vil møtes til felles nytte og hygge, delta på fellesarrangementer og treffe igjen speidervenner.
I det siste halvannet året har i kjent på hvor viktig det er å ha gode nettverk og fellesskap. Gildene er et slikt felleskap hvor du fortsetter å utvikle deg sammen med andre med samme interesser, hvor alle er med på å lage aktiviteter de ønsker å delta på og være en del av selv.

Nye gilder kan oppstå som et resultat av at speidervenner ønsker en fortsettelse av aktiviteten de har vært engasjert i. Gildene gir gode muligheter for å la engasjementet finne en ny form som passer hver enkelt.

«Blå på leir», bidrag på kretskonkurranse, eller på Barnas Camp Villmark er sammenhenger du kanskje har møtt oss i. Vi blir stadig bedt om å bidra, noe vi absolutt ønsker. Det krever påfyll av medlemmer. St. Georgs Gildene er fortsettelsen på min speidervei. Et godt supplement da jeg avsluttet min ledergjerning, mens engasjementet mitt for NSF fortsatte.
Noe for deg? Send oss noen ord på post@sggn.no, så setter vi deg i kontakt med nærmeste gilde eller hjelper deg med hvordan du, sammen med speidervenner, kan etablere et nytt gilde.

Speiderhilsen og gildehilsen
Gry ❖

OM ST. GEORGS GILDENE NORGE

St. Georgs Gildene er en bevegelse for voksne både med og uten speiderbakgrunn. Gildene i Norge en del av et internasjonalt fellesskap som bygger på de samme verdier som speiderbevegelsen. Målet er å arbeide for speidersaken både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Finn ut mer på sggn.no.

HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speidere, speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på for speiderinnsatsen sin.

ÆRESKNIV

- Eirik Jåstad, tildelt av Myrvoll speidergruppe
- Paul Henrik Wanderås, tildelt av Myrvoll speidergruppe

SPEIDERSJEFENS TOPPUTMERKELSE

Dette er den høyeste utmerkelsen du kan oppnå som stifinner, vandrer eller rover. Hensikten med merket er at det skal være noe å strekke seg etter. Det er egne krav til topputmerkelsen for hver aldersgruppe.

Stifinnere

- Marte Matre, Askim speidergruppe
- Pauline Gudim Valsgård, Askim speidergruppe
- Håvard Dannemark Opsahl, 1. Gulseth speidergruppe
- Jørgen Bertin Bjerkøen Lindberg, 1. Gulseth speidergruppe
- Endre Haga Tjørsvaag, 1. Tananger sjøspeidergruppe
- Aksel Vinje Nordbø, 1. Tananger sjøspeidergruppe
- Filip Oterhals Egeland, 1. Tananger sjøspeidergruppe
- Anna Helene Nødtvedt Sletten, Moldespeiderne
- Bjørn Lekphet Bjørnsen, 2. Stavanger speidergruppe
- Relja Jovanovic, Tønsberg speidergruppe
- Tobias Brubak, Husøy sjø speidergruppe
- Mats Engø, Husøy sjø speidergruppe
- Daniel Breivik, Husøy sjø speidergruppe
- Marte Lium Grønn-Hagen, Melhus speidergruppe

Vandrere

- Sofus Elias Markento Matre, Askim speidergruppe
- Sina Kristiansen Alstadsæter, 1. Vegsund speidergruppe
- Ask Bjønnes, Klæbu speidergruppe
- Mia Johansen, Klæbu speidergruppe
- Ragnhild Stenstadvold, Systrond 1 speidargruppe
- Helene Henden, Tønsberg speidergruppe
- Ivan Pramli Jahren, Tønsberg speidergruppe
- Sindre Bjørndal Kjær, Tønsberg speidergruppe
- Emil Briskelund, Gjøvik speidergruppe
- Gerda Marie Eiken Nødtvedt, Moldespeiderne

Rovere

- Silje Tonette Hammerø Kroknes, Moldespeiderne

Gratulerer!

MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

SOM MEDLEM FÅR DU

- Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer
- Unik praktisk kunnskap
- Mange nye venner
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Medlemsbladet SPEIDEREN tre-fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengige av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange betalende medlemmer Norges speiderforbund har. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Oppgi nummeret ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren, si fra til din lokale leder og/eller send en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

FOR MANGE BLADER I POSTEN?

Er dere flere speidere i familien, kan det være nok å motta ett eksemplar av SPEIDEREN. Dere kan ordne dette i medlemssystemet Min speiding, eller gi beskjed til forbundskontoret.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk.
Se **speidersport.no**. Her finner du alt av speiderklær og utstyr.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no.
På siden blispeider.no finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg. Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding). Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/-gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

NORGES SPEIDERFORBUND

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON
Levert av Posten

NORGE P.P.
posten

Avsender: Norges speiderforbund, Postboks 6910, St. Olavs plass, 0130 OSLO

